

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa – profil ogólnoakademicki)

**dokonanej w dniach 4-5 kwietnia 2016 r. na kierunku „ochrona środowiska”
prowadzonym w obszarze nauk przyrodniczych, dziedzinach: nauk biologicznych
(w dyscyplinach naukowych: biochemia, biofizyka, biologia, biotechnologia, ekologia,
mikrobiologia, ochrona środowiska) oraz nauk o Ziemi (w dyscyplinach naukowych:
geofizyka, geologia, oceanologia) na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu
ogólnoakademickim realizowanym w formie studiów stacjonarnych
na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Akademii Pomorskiej w Słupsku**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

**przewodniczący: prof. dr hab. Michał Kozakiewicz - członek PKA
członkowie:**

prof. dr hab. Anita Franczak - członek PKA

prof. dr hab. Jerzy Nitychoruk – ekspert PKA

**mgr Agnieszka Socha-Woźniak – ekspert PKA ds. wewnętrznego systemu zapewnienia
jakości kształcenia**

Diana Zagrodzka – ekspert PKA ds. studenckich

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku „ochrona środowiska” na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Akademii Pomorskiej w Słupsku przeprowadzona została z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Prezydium PKA na rok akademicki 2015/2016. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na powyższym kierunku studiów.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię Raportem Samooceny oraz na podstawie dokumentacji przedstawionej w toku wizytacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac etapowych i dyplomowych. Wizytacja zakończyła się podsumowaniem jej wyników na spotkaniu Zespołu Oceniającego z Władzami Uczelni, Wydziału oraz Instytutu Biologii i Ochrony Środowiska.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW STUDIÓW O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia			X		
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe ¹ zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		X			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych		X			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy		X			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		X			

¹ Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, stopień i tytuł naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz stopień i tytuł w zakresie sztuki.

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

Max. 1800 znaków (ze spacjami)

Tabela nr 1

Kryterium	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny					

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

1.1. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*

1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach

Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonemu dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.*

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów. *

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. *

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć. *

1. Ocena: ZNACZĄCO

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

1.1

Obowiązująca strategia rozwoju Akademii Pomorskiej w Słupsku została przyjęta – zgodnie z przepisami Statutu – uchwałą nr R/0004/24/13 Senatu z dnia 29 maja 2013 r. w sprawie *przyjęcia Strategii Rozwoju Akademii Pomorskiej w Słupsku do 2020 roku*. Strategia rozwoju realizowana w poprzednich latach została zatwierdzona uchwałą nr R/0004/ 49/11 Senatu z dnia 30 listopada 2011 r. w sprawie *przyjęcia Strategii Rozwoju Akademii Pomorskiej w Słupsku na lata 2011-2015*. Z kolei strategia Rozwoju Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego na lata 2014-2020 została przyjęta uchwałą nr R/0004/01/14 Rady Wydziału z dnia 15 stycznia 2014 r. W jej tworzeniu brali udział przedstawiciele interesariuszy wewnętrznych (w tym także studentów) oraz zewnętrznych – w drodze konsultacji. Tryb przyjęcia Strategii Rozwoju spełnia wymogi określone w art. 66 ust. 1a oraz art. 70 ust. 1 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

W Strategii Rozwoju Akademii Pomorskiej w Słupsku jako główne cele strategiczne wymienia się m. in.: (i) zapewnienie wysokiego poziomu kształcenia, (ii) wzmocnienie potencjału badawczego Uczelni, a także (iii) rozwój współpracy z otoczeniem. Z kolei głównymi celami strategicznymi Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego wymienionymi w Strategii Rozwoju są: (i) wzmocnienie potencjału badawczo-naukowego Jednostki (w tym m.in. prowadzenie badań interdyscyplinarnych), (ii) rozwój oferty edukacyjnej i podwyższanie jakości kształcenia (w tym m.in. umiędzynarodowienie procesu kształcenia), (iii) rozwój ścisłej współpracy z otoczeniem samorządowym i gospodarczym, (iv) wzrost efektywności zarządzania. Strategia Wydziału jest więc wyraźnie spójna z misją i strategią Uczelni, stanowiąc zarazem jej uszczegółowienie i rozwinięcie.

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów zakłada jego szerokie spektrum tematyczne (kierunek przypisany został do dwóch dziedzin nauki w obrębie obszaru nauk przyrodniczych - dziedziny nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi), a także – w ramach tych dziedzin – interdyscyplinarność, co jest zgodne z ogólnie przyjętymi krajowymi i międzynarodowymi wzorcami dla kierunku „ochrona środowiska” i pozostaje w pełnej spójności ze strategią rozwoju Wydziału. Prowadzona w ramach kierunku specjalność „ochrona przyrody i krajobrazu” odpowiada na potrzeby regionu charakteryzującego się znaczącymi walorami przyrodniczymi, a także na oczekiwania ze strony lokalnego rynku pracy, jest więc spójna z głównymi celami strategicznymi zarówno Uczelni jak i Wydziału. Proponowane trzy nowe specjalności o profilu praktycznym („ekoenergetyka”, „biomonitoring” oraz „ochrona środowiska w administracji publicznej”), które wejdą do oferty dydaktycznej od roku akademickiego 2016/17 świadczą o oryginalności koncepcji oraz dążeniu do rozwijania kierunku zgodnie z tendencjami w rozwoju nauk, które leżą u jego podstaw, a jednocześnie

wychodzą naprzeciw oczekiwaniom lokalnego otoczenia Uczelni. Przyjęta koncepcja kształcenia jest w pełni zgodna z polityką jakości sformułowaną przez Wydział, obejmującą wszystkie obszary działalności określone jako strategiczne dla funkcjonowania i rozwoju Jednostki, w tym działalność dydaktyczną mającą silne podstawy w rozwoju kadry i w pracy naukowo-badawczej,

1.2

Wydział Matematyczno-Przyrodniczy Akademii Pomorskiej w Słupsku zabiega o wprowadzanie nowych rozwiązań edukacyjnych, mających na celu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia. Analizuje się i uwzględnia tendencje zmian w dziedzinach nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi, do których przyporządkowano oceniany kierunek. Jednostka uwzględnia potrzeby otoczenia gospodarczego, prowadzi konsultacje z interesariuszami zewnętrznymi w zakresie kształtowania programu kształcenia i rozwija współpracę z podmiotami gospodarczymi, dostosowując kształcenie do potrzeb rynku pracy. Jednym z przykładów takich działań są konsultacje prowadzone z przedstawicielami otoczenia gospodarczego, m.in. z Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych - PK "Dolina Słupi", w ramach których wskazano potrzebę realizacji konkretnych efektów kształcenia.

Należy podkreślić, że uwzględniając potrzeby otoczenia gospodarczego, Jednostka rozwija różne formy kształcenia. Oprócz wykładów, seminariów, ćwiczeń laboratoryjnych i obliczeniowych studenci realizują zajęcia terenowe oraz praktyki zawodowe, co pozwala im na praktyczne zweryfikowanie zdobytej wiedzy teoretycznej oraz pogłębienie umiejętności praktycznych. Studenci doceniają powyższe formy kształcenia i dlatego warto rozważyć zwiększenie liczby godzin zajęć terenowych (w ramach możliwości zwiększenia nakładów finansowych na ich realizację) oraz wymiaru praktyk zawodowych (np. do 160 h, 6 ECTS).

Uwzględniając tendencje zmian w dziedzinie nauk biologicznych i nauk o Ziemi oraz potrzeby otoczenia gospodarczego Jednostka wzbogaciła ofertę kształcenia o trzy nowe specjalności o profilu praktycznym: „ekoenergetyka”, „biomonitoring” i „ochrona środowiska w administracji publicznej”, na które rekrutacja kandydatów zakończy się dnia 09.09.2016 r. Takie wzbogacenie oferty kształcenia należy uznać za dobrą praktykę i wyraz dbałości o rozwój kierunku, uwzględniający potrzeby otoczenia gospodarczego i społecznego. Absolwenci powyższych specjalności zdobędą m.in. wiedzę i umiejętności w zakresie odnawialnych źródeł energii, racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych na cele energetyczne, nadzorowania i kontroli działań w zakresie ochrony przyrody i środowiska oraz oceny oddziaływań na środowisko. W związku z tym, że plany dalszego rozwoju kierunku przewidują wzmocnienie współpracy z otoczeniem gospodarczym i utworzenie na pierwszym stopniu kształcenia trzech specjalności o profilu praktycznym: „ekoenergetyka”, „biomonitoring” i „ochrona środowiska w administracji publicznej”, należy uwzględnić oczekiwania studentów związane z utworzeniem na ocenianym kierunku studiów drugiego stopnia - zwłaszcza wówczas, gdy rekrutacja na studia pierwszego stopnia na specjalności o profilu praktycznym zakończy się sukcesem. Oceniana Jednostka planuje, że w realizację kształcenia w ramach powyższych specjalności zostaną włączeni liczni interesariusze zewnętrzni co, zdaniem Władz Wydziału, ma ułatwić studentom odnalezienie się na rynku pracy.

1.3

Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru nauk przyrodniczych oraz dwóch dziedzin nauki: nauki biologiczne (w ramach której deklaruje się realizację 93 ECTS) i nauki o Ziemi (w ramach której deklaruje się realizację 15 ECTS) - brakuje zatem przyporządkowania ponad 70 punktów do wybranego obszaru i wybranych dziedzin, tak aby łączna liczba ECTS wynosiła wymagane 180. To zbyt duży deficyt, nawet wówczas, gdy uwzględni się zasadę zawartą w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, iż program studiów określa minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach niezwiązanych z kierunkiem studiów zajęć ogólnouczelnianych lub zajęć na innym kierunku studiów; liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z obszarów nauk humanistycznych i nauk społecznych, nie mniejszą niż 5 punktów ECTS; liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z języka obcego; liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z wychowania fizycznego; łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia).

Ponadto, zastrzeżenie budzi przyporządkowanie programu do wszystkich dyscyplin w obrębie dziedziny nauki biologiczne. Powyższa uwaga dotyczy takich dyscyplin, jak: biochemia, biofizyka,

mikrobiologia, biotechnologia. Z analizy wykazu nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe nie wynika, aby Uczelnia zapewniła w minimum kadrowym obecność nauczycieli akademickich posiadających aktualny dorobek naukowy w powyższych dyscyplinach. Biorąc pod uwagę aktualny dorobek naukowy osób zgłoszonych do minimum kadrowego kierunku Zespół Oceniający stwierdził, że są to nauczyciele akademicy reprezentujący obszar wiedzy nauki przyrodnicze: (i) dziedzinę nauki biologiczne, dyscyplinę biologia - 3 osoby, dyscyplinę ochrona środowiska – 4 osoby, dyscyplinę ekologia – 1 osoba, (ii) dziedzinę nauki o Ziemi, dyscyplinę oceanologia -1 osoba. Ponadto, w przyporządkowaniu efektów kształcenia do dyscyplin naukowych, błędnie podano nazwę dyscypliny "oceanografia", podczas gdy powinno być "oceanologia".

Efekty kształcenia dla ocenianego kierunku zostały przyjęte Uchwałą Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku Nr R/00042312 z dnia 25 kwietnia 2012 r. pomimo braku w minimum kadrowym osób reprezentujących kilka dyscyplin naukowych, do których odniesione zostały efekty kształcenia. Zaleca się więc dokonanie ponownej analizy programu, prawidłowy wybór dyscyplin naukowych i odniesienie do nich efektów kształcenia przyjętych dla ocenianego kierunku. W opinii Zespołu Oceniającego, biorąc pod uwagę dorobek naukowy osób zgłoszonych do minimum kadrowego, oceniany kierunek studiów (z programem w jego obecnej formie) można przyporządkować do następujących dyscyplin naukowych: biologia, ekologia, ochrona środowiska, oceanologia. Wskaźniki ilościowe dotyczące programu studiów wymagają zatem ponownej analizy z uwzględnieniem zmian w przyporządkowaniu kierunku studiów do właściwych dyscyplin naukowych.

1.4

Zakładane efekty kształcenia dla ocenianego kierunku studiów sformułowano w jasny, zrozumiały sposób. Kierunkowe efekty kształcenia są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru nauk przyrodniczych i studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim, jednak niektóre szczegółowe odniesienia do wybranych efektów obszarowych wymagają weryfikacji. Na przykład: w tabeli odniesień efektów kierunkowych do obszarowych brakuje odniesienia efektu K1A_K02 do P1A_K06; odniesienie P1A_K06 do K1A_K02 jest natomiast deklarowane w tabeli odniesień efektów obszarowych do kierunkowych. Efekt K1A_U03 mógłby zostać również odniesiony do efektu P1A_U01. Ponadto, analiza sylabusów wykazała liczne nieprawidłowości w matrycach efektów kształcenia dla przedmiotu/modułu, polegające na deklarowaniu niewłaściwych odniesień efektów szczegółowych do efektów kierunkowych i obszarowych. Szczegółowych analiz i zmian wymaga zatem przyporządkowanie efektów szczegółowych do efektów kierunkowych. Na przykład: w ramach modułu II "Chemia i biochemia" zadeklarowano nieprawidłowe odniesienie w zakresie U_01 (opisuje podstawowe elementy środowiska naturalnego, współzależności między nimi oraz sposoby zapobiegające zanieczyszczeniu środowiska) - efekt ten nie powinien być odniesiony do K1A_U23 (ma umiejętności językowe w zakresie dziedziny nauk przyrodniczych właściwej dla ochrony środowiska, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia). Błędy o podobnym charakterze znajdują się również w sylabusie modułu III, IV, V, VI i innych. Należy rozważyć przyjęcie wspomagającej zasady, iż efekty szczegółowe powinny być odniesione do efektów kierunkowych i obszarowych w obrębie tej samej kategorii. Ponadto, analiza przedstawionych sylabusów nie zawsze pozwala stwierdzić, jakie są sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia osiąganych przez studenta w ramach realizacji modułu/przedmiotu oraz jaką liczbę punktów ECTS student uzyskuje w ramach zajęć wymagających bezpośredniego kontaktu z nauczycielem akademickim.

Zespół Oceniający rekomenduje dokonanie ponownej analizy efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów w kontekście ich spójności z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru nauk przyrodniczych, do którego oceniany kierunek został przyporządkowany. W ramach wielu modułów należy dokonać ponownej analizy odniesień efektów szczegółowych do efektów kierunkowych i efektów obszarowych tak, aby system weryfikacji osiągania efektów kształcenia był jasny i możliwy do realizacji. Efekty kształcenia dla każdego przedmiotu powinny odzwierciedlać realne możliwości ich osiągnięcia przez studentów, a ich sposób formułowania powinien umożliwić stwierdzenie czy i w jakim stopniu zostały przez studenta osiągnięte. Zespół Oceniający rekomenduje stworzenie systemu weryfikacji efektów kształcenia w taki sposób, aby sylabusy przedmiotów/modułów zawierały informacje o stosowanych formach i metodach dydaktycznych oraz formach i warunkach zaliczenia przedmiotu w odniesieniu do realizowanych szczegółowych efektów kształcenia. Dla każdego efektu umieszczonego na liście efektów przedmiotowych należy określić

formy i metody dydaktyczne stosowane w celu osiągnięcia efektu kształcenia oraz metody sprawdzenia czy i w jaki sposób został on przez studenta osiągnięty. Takie informacje nie są zawarte w kartach przedmiotów/modułów. System weryfikacji efektów kształcenia powinny odzwierciedlać również stosowne matryce odniesień. Należy również zaplanować i odnieść do efektów kierunkowych i obszarowych efekty kształcenia uzyskiwane w ramach realizacji przedmiotu "Język obcy" (wiedza) oraz "Wychowanie fizyczne" (wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne).

Na podkreślenie zasługuje zaplanowanie możliwości zdobycia przez studentów umiejętności opisanych w efekcie K1A_U21, t.j. "Ocena walory przyrodnicze i krajobrazowe Pomorza oraz najważniejsze problemy związane z ich ochroną". W opinii Zespołu Oceniającego dowodzi to dobrego zorientowania Jednostki na potrzeby najbliższego otoczenia społecznego i gospodarczego. Podsumowując można stwierdzić, że efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.

1.5

1.5.1

Nie dotyczy – kierunek nie przygotowuje do wykonywania zawodu nauczyciela.

1.5.2

Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia aktualny stan wiedzy związanej z zakresem kierunku ochrona środowiska. Program kształcenia zawiera moduły z zakresu nauk podstawowych właściwych dla ocenianego kierunku studiów, do których odnoszą się efekty kształcenia, w tym: moduł „Biologia i mikrobiologia” (botanika, zoologia, obserwacje terenowe – botanika, zoologia, bioróżnorodność, mikrobiologia środowiskowa, podstawy genetyki, biogeografia); moduł „Ekologia i ochrona przyrody” (ekologia ogólna, ochrona przyrody, obserwacje terenowe – ekologia, ochrona przyrody); moduł „Nauki o Ziemi” (gleboznawstwo, geologia i geomorfologia, meteorologia i klimatologia, hydrologia i gospodarka wodą, obserwacje terenowe – hydrologia i gospodarka wodą); moduł „Prawo i zarządzanie w ochronie środowiska” (prawo ochrony środowiska, ekonomia i zarządzanie w ochronie środowiska); moduł „Instrumenty w ochronie środowiska” (metody monitoringu środowiska i elementy bioindykacji, laboratorium monitoringu, ocena oddziaływania na środowisko, teledetekcja satelitarna i GIS w ochronie środowiska); moduł „Zagrożenia cywilizacyjne i zrównoważony rozwój”; moduł „Technologie i techniki w ochronie środowiska” (technologie ochrony środowiska, techniki ochrony środowiska, elementy inżynierii procesowej); moduł „Czysta energia” (laboratorium energii odnawialnej, niekonwencjonalne źródła energii) oraz moduł wyboru alternatywnego (genetyka w środowisku, ochrona przyrody i krajobrazu).

Treści kształcenia oferowane w programie studiów umożliwiają studentom zdobycie pogłębionej wiedzy oraz dają podstawy do rozwijania umiejętności badawczych. Oceniany program powstał w konsultacji z podmiotami gospodarczymi i odpowiada na potrzeby rynku pracy i otoczenia gospodarczego - powstał w konsultacji z podmiotami gospodarczymi. W celu doskonalenia programu kształcenia pracownicy naukowo-dydaktyczni korzystają z najnowszych osiągnięć i wyników uzyskiwanych przez innych badaczy, a także prezentują wyniki uzyskane w ramach realizacji w Jednostce badań własnych, co pozwala studentom na bieżące śledzenie aktualnych osiągnięć związanych ze studiowanym kierunkiem. Ponadto, nauczyciele aktywnie podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe (odbywają kursy i szkolenia), a także współpracują z licznymi ośrodkami naukowymi (Republikańskie Przedsiębiorstwo Unitarne; Naukowo-Praktyczne Centrum Hodowli Zwierząt Narodowej Akademii Nauk Białorusi; All-Russain Research Institute for Horse Breeding Razań, Federacja Rosyjska; Uniwersytet Sofijski). Zajęcia dydaktyczne prowadzone są również przez profesorów wizytujących z ośrodków zagranicznych, którzy wykładają zarówno w języku polskim, jak i angielskim. Jednak, zdaniem studentów, niektóre treści przedstawiane przez profesorów wizytujących problematyki, są już studentom znane i powtarzane. Analizy wymaga zatem tematyka zajęć proponowanych przez profesorów wizytujących. Podsumowując, w ramach ocenianego kierunku dobór treści programowych pozwala na uzyskanie kwalifikacji na poziomie studiów pierwszego stopnia.

1.5.3

Stosowane metody kształcenia uwzględniają zarówno pracę w bezpośrednim kontakcie

z nauczycielem akademickim (wykład, ćwiczenia laboratoryjne, zajęcia terenowe), jak i samodzielne uczenie się studentów. Aktywizujące formy pracy ze studentami, takie jak: zobowiązanie studentów do przygotowania okresowych prac zaliczeniowych, prezentacji multimedialnych (w ramach większości realizowanych modułów), ocena udziału studenta w dyskusji i ocena istotności odpowiedzi oraz zobowiązanie studentów do przygotowania sprawozdań i projektów (np. w ramach modułu IX, X, XI.....) umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Warto jednak jasno określić i sprecyzować, dzięki jakim formom i metodom dydaktycznym student nabywa określoną wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne oraz dzięki jakim formom i warunkom zaliczania (tzn. sposobom sprawdzania) efekty kształcenia są weryfikowane. Należy podkreślić, że mała liczebność grup sprzyja osiąganiu zakładanych efektów kształcenia; zajęcia są prowadzone niemal w trybie zajęć indywidualnych (obecnie na trzecim roku studiów kształci się zaledwie czterech studentów).

W celu usprawnienia dydaktyki, wychowania i aktywizacji studentów, spośród nauczycieli akademickich powoływani są opiekunowie grup studenckich oraz opiekunowie kół naukowych. Dzięki ścisłej współpracy z opiekunami prac dyplomowych studenci są przygotowani do prowadzenia badań. Należy podkreślić, że studenci mają możliwość samodzielnego zaproponowania tematyki realizowanej pracy dyplomowej i takie działanie należy uznać za dobrą praktykę, aktywizującą studentów i rozwijającą ich kreatywność. Wyposażenie pracowni i dostępność sprzętu laboratoryjnego umożliwiają studentom przygotowanie się do prowadzenia badań, nabycie umiejętności opracowania uzyskanych wyników i przygotowanie prac dyplomowych. Analiza wybranych prac dyplomowych wykazała, iż prace te spełniają wymagania właściwe dla kierunku „ochrona środowiska” o profilu ogólnoakademickim. Należy zaznaczyć, że do kompetencji i kwalifikacji, jakie powinny charakteryzować absolwenta studiów pierwszego stopnia kierunku „ochrona środowiska” powinny należeć: wiedza teoretyczna i praktyczna pozwalająca na opis i wyjaśnianie procesów i zjawisk zachodzących w przyrodzie oraz umiejętności praktyczne, w tym biegłość w posługiwaniu się technikami laboratoryjnymi, terenowymi i praca z komputerem. W tym kontekście warto zaplanować weryfikację zaplanowanych efektów kształcenia w formie zaliczeń praktycznych. Stosowane metody kształcenia i założone efekty kształcenia w dużym stopniu pozwalają na zdobycie powyższych kompetencji i kwalifikacji. Jednostka umożliwia najlepszym studentom odbywanie trzymiesięcznych staży w różnych instytucjach/placówkach np.: Urząd Miasta i Gminy Ustka, WIOŚ Delegatura w Słupsku, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Słupsku. Według Regulaminu studiów Studentom wyróżniającym się w nauce mogą być przyznawane następujące wyróżnienia i nagrody: (i) pochwała Dziekana, (ii) nagroda i wyróżnienie Rektora Uczelni, (iii) nagrody ufundowane przez instytucje państwowe lub prywatne, towarzystwa naukowe i organizacje społeczne. Są to bez wątpienia aktywizujące formy współpracy.

1.5.4

Czas trwania kształcenia na ocenianym kierunku obejmuje sześć semestrów (180 ECTS). Z opisu w pkt. 1.5.4. Raportu Samooceny wynika, że w ramach programu student realizuje 3600 h (praca własna) i 1800 h (praca w kontakcie z nauczycielem akademickim): "proces kształcenia.... realizowany jest w ramach 1800 h pracy nauczyciela oraz 3600 h pracy własnej studenta". Analiza planu studiów na lata 2015-2018 potwierdza ten zapis, co wskazałoby na zdecydowanie za duże obciążenie studentów pracą własną (tj. bez kontaktu z nauczycielem akademickim). Opis wskaźników charakteryzujących program studiów nie określa łącznej liczby punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich, nie został więc spełniony wymóg zawarty w§ 4.1. pkt 6. Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia – (tabela nr 3 - brak danych). Wg definicji studiów stacjonarnych (Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym, art. 2 ust. 1 pkt 2) w przypadku tej formy studiów co najmniej połowa programu kształcenia powinna być realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich. Podczas wizytacji, na podstawie ustaleń z kierownictwem Jednostki, wyliczono, że praca własna studenta (tj. bez kontaktu z nauczycielem) wynosi nie 3600 lecz 1800 h, zaś praca w kontakcie z nauczycielem także 1800 h. Jednak błędnie zadeklarowano, iż suma punktów ECTS uzyskanych w ramach realizacji zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela wynosi 171 i stanowi 95% ogólnej liczby ECTS. Jest to nieprawidłowe wyliczenie, ponieważ wskazuje, że niemal wszystkie uzyskiwane przez studenta punkty ECTS przyporządkowano pracy w kontakcie z nauczycielem akademickim. Wycena efektów kształcenia wyrażona w punktach ECTS

powinna być dokonana z zastosowaniem zasady: jeden punkt ECTS odpowiada efektom kształcenia, których uzyskanie wymaga od przeciętnego studenta nakładu pracy w wymiarze: 25 - 30 godzin, a wycena poszczególnych modułów/przedmiotów powinna uwzględniać obciążenie studenta związane z: nakładem pracy w trakcie realizacji zajęć dydaktycznych, w tym ćwiczeń terenowych, zajęć praktycznych i praktyk zawodowych, nakładem pracy w trakcie przygotowania się do egzaminów, nakładem pracy własnej, liczbą godzin zajęć dydaktycznych (kontaktowych), nakładem pracy związanej z przygotowaniem pracy dyplomowej wraz z przygotowaniem do egzaminu dyplomowego. W związku z powyższym Zespół Oceniający rekomenduje dokonanie ponownej analizy programu kształcenia i jego opisu, uwzględniając wszystkie odpowiednie wytyczne zawarte w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

Z przepisów zawartych w przywołanym powyżej Rozporządzeniu (par. 5 ust 1 pkt 6-10) wynika, że opis programu studiów powinien określać wartości sumarycznych wskaźników ilościowych charakteryzujących program, m.in: łączną liczbę punktów, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli. W ocenianym programie liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć ogólnouczeniowych niezwiązanych z kierunkiem studiów wynosi 8, w tym 6 punktów za udział w zajęciach w formie wykładów z obszarów nauk humanistycznych i nauk społecznych (za 60 h pracy w kontakcie z nauczycielem i 120 h pracy samodzielnej). Wycena ta nie jest właściwa - zaplanowano zbyt dużo pracy samodzielnej studenta.

Należy podkreślić, że program kształcenia i plan studiów, w tym sylabusy zawierające m.in.: cel kształcenia, opis treści i efektów kształcenia, formy i warunki zaliczenia poszczególnych przedmiotów/modułów i praktyk oraz opis uzyskanych kwalifikacji powinny być podawane do wiadomości studentów poprzez ich zamieszczenie na stronie internetowej wydziału. Takich informacji na stronie internetowej Jednostki jednak nie znaleziono. Ponadto, plan studiów powinien również stanowić załącznik do umowy pisemnej o warunkach realizacji usługi edukacyjnej zawieranej pomiędzy studentem a Uczelnią.

1.5.5

Podczas wizyty Zespołu Oceniającego ustalono, iż modułom zajęć bezpośrednio powiązanych z prowadzonymi w Uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie nauk biologicznych i dziedzinie nauk o Ziemi, do których przyporządkowano oceniany kierunek, przypisano łącznie 99 punktów ECTS, co stanowi 55% ogólnej liczby punktów ECTS, a zatem wymóg, aby było to ponad 50% został spełniony. W ramach realizacji zajęć z zakresu nauk podstawowych właściwych dla ocenianego kierunku studiów, do których odnoszą się efekty kształcenia dla tego kierunku, poziomu i profilu kształcenia student zdobywa 105 ECTS (58%), zaś w ramach zajęć o charakterze praktycznym 114 ECTS (63%). Taki podział z punktu widzenia jakości programu jest właściwy. Zespół Oceniający rekomenduje jednak zwiększenie liczby ECTS możliwych do uzyskania za realizację praktyk zawodowych (do 6 ECTS/160 h).

1.5.6

Do modułów zapewniających elastyczność kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS przyporządkowano zajęcia realizowane w ramach następujących przedmiotów/grup przedmiotów: (i) język obcy (4 semestry, 4×30 h praca w kontakcie i 4×30 h praca samodzielna, łącznie 12 ECTS; liczba godzin pracy samodzielnej i liczba punktów ECTS zostały przeszacowane - proponuje się 2 ECTS/30 h/semestr); (ii) wychowanie fizyczne - 1 ECTS; (iii) praktyki zawodowe - 3 ECTS/90 h; (iv) moduł wyboru alternatywnego - 14 ECTS; (v) seminarium dyplomowe i pracownia dyplomowa- 24 ECTS; (vi) wykład z oferty ogólnouczeniowej - 8 ECTS. Powyższe dane spełniają warunek umożliwienia wyboru nie mniejszego niż 30% liczby punktów ECTS, zgodnie z § 4 ust.2. Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Wątpliwości budzi jednak przyporządkowanie zajęć z języka obcego oraz wychowania fizycznego do "grupy przedmiotów do wyboru". Oferta przedmiotów do wyboru powinna być wzbogacona o przedmioty właściwe dla ocenianego kierunku studiów i założonych efektów kształcenia. Zespół Oceniający zaleca wzbogacenie oferty przedmiotów w ramach „Modułów wyboru alternatywnego” tak, aby w ramach realizacji wybranych przedmiotów student mógł rozwinąć swoje zainteresowania związane z ochroną środowiska. Wycena tego modułu, po jego wzbogaceniu, powinna ulec zwiększeniu np. do uzyskania co najmniej 20 punktów ECTS (obecnie jest tylko 14 punktów ECTS), Zaleca się również zwiększenie wymiaru praktyk zawodowych

do 160 h i 6 ECTS oraz zmniejszenie liczby ECTS uzyskanych w ramach przedmiotu "język obcy", a także rozdzielenie modułu "Seminarium dyplomowe i pracownia dyplomowa" na: seminarium dyplomowe (np. 2×30 h za 4 ECTS) oraz praca dyplomowa i przygotowanie do egzaminu dyplomowego (w większości powinna być to praca samodzielna studenta - w sumie za 10 ECTS). Powyższa propozycja rozdzielenia modułu "Seminarium dyplomowe i pracownia dyplomowa" zwiększyłaby przejrzystość programu i ułatwiła studentom lepsze przygotowanie się do procesu dyplomowania.

1.5.7

Zajęcia na ocenianym kierunku studiów prowadzone są w formie wykładów, ćwiczeń laboratoryjnych, zajęć terenowych, seminariów i ćwiczeń obliczeniowych. Formy zajęć dydaktycznych są dostosowane do specyfiki kierunku i pozwalają na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Zajęcia laboratoryjne i terenowe pozwalają na nabycie umiejętności prowadzenia badań i kompetencji społecznych. Dobór form zajęć dydaktycznych w pełni umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Realizację zajęć wspomagają rzutniki multimedialne i komputery. Mała liczebność grup oraz proporcje liczby godzin realizowanych w formie wykładów w stosunku do liczby godzin ćwiczeń umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Według Regulaminu studiów AP w Słupsku udział we wszystkich formach zajęć objętych planem studiów jest obowiązkowy. Wymóg ten jest wyrazem dobrej praktyki. Sprzyja osiąganiu przez studentów efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych, niezbędnych w działalności badawczej. Ponadto studenci są poinformowani, że treści publikowane podczas zajęć przez wykładowców objęte są ochroną praw autorskich, a rejestrowanie przebiegu zajęć przez studenta wymaga zgody wykładowcy przedmiotu oraz złożenia przez studenta pisemnego oświadczenia o wykorzystaniu zarejestrowanego materiału wyłącznie na użytek własny. Nieprzestrzeganie niniejszego zapisu skutkuje postępowaniem dyscyplinarnym.

Jednostka nie prowadzi kształcenia na odległość.

1.5.8

W programie kształcenia na ocenianym kierunku uwzględniono praktykę zawodową, którą studenci odbywają po drugim roku studiów. Czas trwania praktyki wynosi 90 godzin (3 pkt ECTS). Uwzględniając postulaty studentów, a także rolę praktyki zawodowej w przygotowaniu studentów do wymagań rynku pracy Zespół Oceniający rekomenduje zwiększenie wymiaru praktyk zawodowych do 160 h (6 ECTS). Student ma możliwość samodzielnego wyboru miejsca praktyk, pod warunkiem jednak, że miejsce to umożliwia realizację celów i efektów kształcenia związanych z ocenianym kierunkiem lub skorzystania z miejsc, z którymi Uczelnia podpisała porozumienia o realizacji praktyk. Przebieg praktyki zawodowej oraz nadzór odbywa się w porozumieniu z podmiotem gospodarczym. Szczegółowe informacje dotyczące wymiaru, zasad i formy odbywania praktyki zawodowej opisuje opracowany „Regulamin praktyki zawodowej”. Nadzór nad organizacją i przebiegiem praktyk sprawuje uczelniany i wydziałowy koordynator praktyk studenckich. Ponadto, spośród pracowników naukowo-dydaktycznych powołuje się akademickich opiekunów praktyk studenckich oraz koordynatora praktyki z ramienia instytutu/katedry.

Stroną organizacyjno-administracyjną praktyk zajmuje się biuro Prorektora nadzorującego dydaktykę. Realizacja praktyk jest oceniana na podstawie oceny zaangażowania studenta w powierzone mu obowiązki zarówno przez opiekuna powołanego na terenie firmy, w której praktyka się odbywa, jak i przez opiekuna wyznaczonego z ramienia Uczelni (student jest oceniany przez opiekuna zakładowego oraz przygotowuje sprawozdanie). Wydziałowy opiekun praktyk dokonuje również kontroli przebiegu praktyki w formie wizyty składanej podczas jej trwania. Na zakończenie praktyki formułuje się „ocenę przydatności zawodowej studentów”, przygotowującą przez opiekuna praktyk i wyrażającą stopień osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia oraz gotowość zawodową studenta. Informacje te stanowią przedmiot raportu przygotowywanego przez Zespół ds. Jakości Kształcenia do Instytutowej Komisji ds. WSZJK (w tym zakresie Zespoły współpracują z Biurem ds. Karier i Współpracy z Gospodarką) i są wykorzystywane do potwierdzenia zbieżności efektów kształcenia z oczekiwaniami podmiotów rynku pracy oraz w pracach związanych z modyfikowaniem programu kształcenia.

1.5.9.

Nauczyciele akademicki deklarują gotowość poprowadzenia zajęć w językach obcych, głównie w języku angielskim i w języku rosyjskim. Realizację programu kształcenia wspierają profesorowie wizytujący z uczelni zagranicznych, m.in. z Białorusi (jedna osoba) i USA (jedna osoba). Studia na kierunku „ochrona środowiska” mogą być prowadzone wspólnie z Uniwersytetem w Żytomierzu, jednak polscy studenci nie korzystają z tej możliwości. Obecnie, na pierwszym roku studiów na kierunku „ochrona środowiska” studiuje dwunastu studentów z Ukrainy. Studenci Wydziału korzystają z programu Erasmus (lata 2013-2014 - 4 osoby wyjeżdżające i 4 osoby przyjeżdżające, a w latach 2014-2015 - 4 osoby wyjeżdżające i 1 osoba przyjeżdżająca).

1.6

1.6.1

Zasady rekrutacji określa Uchwała Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 29 maja 2014 roku z późniejszymi zmianami (Uchwała Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 29 kwietnia 2015 roku). W/w Uchwała dopuszcza niepowoływanie Komisji Rekrutacyjnej w przypadku, gdy „wstęp na studia jest wolny”. Decyzję w sprawie przyjęcia kandydata na studia podejmuje wówczas dziekan wydziału „biorąc pod uwagę komplet dokumentów złożonych przez kandydata”. Podstawę przyjęcia na studia pierwszego stopnia stanowią wyniki egzaminu maturalnego pod warunkiem, że kandydat uzyskał co najmniej 30% punktów z przedmiotu będącego podstawą przyjęcia na studia. Nie wskazano jednak przedmiotów, z których wynik egzaminu maturalnego jest brany pod uwagę w procedurze rekrutacyjnej na kierunek „ochrona środowiska”. Przyjęto, że pierwszeństwo mają osoby, które zdawały maturę z biologii oraz, że w pierwszej kolejności (w ramach planowanej dostępnej w Uczelni liczby miejsc) na I rok studiów pierwszego stopnia są przyjmowani kandydaci, którzy zdali maturę międzynarodową, a następnie ci, którzy zdali egzamin na poziomie rozszerzonym z przedmiotu, którego wynik jest podstawą przyjęcia na studia. Wymagana minimalna liczba kandydatów na studia pierwszego stopnia (pozwalająca na rozpoczęcie kształcenia) wynosi 15 osób. W Uchwale nie określono limitu przyjęć na kierunek „ochrona środowiska”.

Procedura rekrutacji uwzględnia zasadę zapewnienia równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku, ale wymaga doprecyzowania i uwzględnienia informacji o przedmiotach, z których wynik matury jest brany pod uwagę przy ustalaniu listy rankingowej kandydatów.

1.6.2

Senat Uczelni, zgodnie z wytycznymi określonymi w znowelizowanej ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), określił organizację potwierdzania efektów uczenia się poza systemem studiów Uchwałą z dnia 27 maja 2015 r. w sprawie *wprowadzenia procedury potwierdzania efektów uczenia się*. Na kierunku „ochrona środowiska” dotychczas jednak nie było kandydatów zainteresowanych potwierdzaniem efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Należy zaznaczyć, że Uczelnia nie posiadała uprawnień do potwierdzania efektów uczenia się na kierunku „ochrona środowiska”, gdyż nie miała oceny jakości kształcenia PKA.

1.7

1.7.1

System oceny studentów jest zawarty w Regulaminie Studiów Akademii Pomorskiej w Słupsku i przewiduje zasady zaliczania zajęć, składania egzaminów, zaliczania semestrów oraz powtarzania semestru studiów. Do oceny wiedzy i umiejętności studentów stosowana jest skala ocen od 2 do 5 z ocenami połówkowymi. Rezultaty kształcenia są oceniane na podstawie obecności studentów na zajęciach, wyników kolokwium i zaliczeń cząstkowych, oceny zadań wykonywanych na ćwiczeniach i poza nimi oraz samodzielnie wykonywanych opracowań, a także egzaminów końcowych. Warunkiem zaliczenia modułu/przedmiotu jest osiągnięcie przez studenta wszystkich efektów kształcenia określonych dla tego modułu/przedmiotu. Student, który zaliczył moduł/przedmiot, uzyskuje przypisaną temu modułowi/przedmiotowi liczbę punktów ECTS oraz ocenę – jedną dla modułu/przedmiotu, niezależnie od form prowadzonych zajęć: a) w przypadku, kiedy w danym semestrze moduł/przedmiot prowadzony jest przez więcej niż jednego wykładowcę, sposób wyliczenia oceny końcowej ustala koordynator modułu/przedmiotu. b) warunkiem zaliczenia modułu, który może trwać więcej niż jeden semestr, jest zaliczenie każdego przedmiotu wchodzącego w jego skład. Kończącą oceną modułu jest średnia ważona ocen poszczególnych przedmiotów. Średnią ważoną wylicza się w następujący sposób:

– ocenę z każdego przedmiotu wchodzącego w skład podstawy obliczenia średniej wyrażoną liczbowo mnoży się przez przypisaną mu liczbę punktów;

- uzyskane wyniki mnożenia dodaje się, a otrzymaną sumę dzieli przez sumę punktów ze wszystkich przedmiotów stanowiących podstawę ustalenia średniej;
- wynik zaokrągla się do dwóch miejsc po przecinku.

Zespół Oceniający stwierdza, że metody sprawdzania przedmiotowych efektów kształcenia nie zawsze zostały prawidłowo dobrane i dostosowane do specyfiki przedmiotu oraz kierunku studiów, zwłaszcza w przypadku weryfikacji umiejętności. Weryfikacja umiejętności wymagałaby przeprowadzenia zaliczeń w formie praktycznego sprawdzenia wiedzy i umiejętności (kolokwia praktyczne, egzaminy praktyczne) które, jak wynika z analizy stosowanych metod zaliczania przedstawionych w sylabusach przedmiotów, nie są stosowane. Należy zaznaczyć, że przyjęto jednak różnorodne formy sprawdzania zakładanych efektów kształcenia, np. test, sprawozdania z ćwiczeń laboratoryjnych, przejściowe sprawdziany wiedzy, egzaminy i kolokwia pisemne, ocena prezentacji multimedialnych. Nie zawsze dobór form sprawdzania zakładanych efektów kształcenia jest jednak właściwy. Na przykład w ramach modułu V „Nauki o Ziemi” zakłada się, że student nabywa umiejętność posługiwania się podstawowymi technikami pomiarowymi, zaś formy zaliczania obejmują jedynie: egzamin pisemny testowy (pytania otwarte i zamknięte), kolokwia pisemne, prezentację multimedialną i obserwację przestrzegania przepisów BHP. Dobór i specyficzności metod sprawdzania i oceny przygotowania studentów do prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej są właściwe. Z analizy losowo wybranych prac etapowych wynika, że wybrane metody sprawdzania i oceniania osiągania efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w stosunku do efektów kształcenia określonych zarówno dla modułów kształcenia/przedmiotów, w tym praktyk zawodowych, jak i całego programu kształcenia są właściwe. Zastrzeżenia budzi jednak system oceniania (załącznik nr 4). Przedstawione wymagania dla przeprowadzenia egzaminu dyplomowego są poprawne.

Zasady oceniania i metody sprawdzania efektów kształcenia są monitorowane z wykorzystaniem takich narzędzi, jak badania ankietowe studentów (na zakończenie każdego semestru) oraz hospitacje zajęć. Hospitacje prowadzone są jednak wyłącznie w przypadku, kiedy ocena nauczyciela akademickiego dokonana przez studentów budzi zastrzeżenia. Zespół Oceniający rekomenduje wdrożenie procedury mającej na celu przeprowadzanie hospitacji zajęć każdego nauczyciela akademickiego (np. raz na dwa lata) oraz zbieranie opinii studentów poprzez bezpośrednie kontakty z dziekanami odpowiedzialnymi za kształcenie i sprawy studenckie ze studentami.

Według obowiązującego Regulaminu Studiów, przy ustalaniu tematu pracy dyplomowej należy brać pod uwagę zainteresowania studenta oraz plany naukowe instytutu lub katedry, a temat licencjackiej pracy dyplomowej powinien być ustalony co najmniej na 6 miesięcy przed planowanym terminem ukończenia studiów. W uzasadnionych przypadkach można dokonać zmiany tematu pracy dyplomowej. Tematy prac dyplomowych zatwierdza Rada Instytutu, a w przypadku katedry - Rada Wydziału, w której strukturach znajduje się katedra.

Wszystkie oceniane przez Zespół Oceniający prace dyplomowe są zgodne z efektami kształcenia kierunku. Mankamentem procesu dyplomowania jest jednak sposób formułowania pytań egzaminacyjnych. Według protokołów egzaminacyjnych student odpowiada *de facto* na dwa, a nie trzy pytania. Ponadto, pytania te są często zbyt mocno powiązane z tematyką zrealizowanej pracy dyplomowej, a nie są powiązane z założonymi kierunkowymi efektami kształcenia. Na średnią ocenę z przebiegu egzaminu dyplomowego składają się trzy oceny – pierwsza za prezentację założeń pracy (które już zostały ocenione przez recenzenta i promotora) oraz druga i trzecia za odpowiedź na dwa pytania. W celu efektywnego sprawdzania postępów w uczeniu się i dokonania oceny stopnia osiągnięcia założonych efektów kształcenia podczas procesu dyplomowania należałoby przyjąć zasadę, iż podczas egzaminu dyplomowego student odpowiada na trzy pytania: dwa pytania w zakresie zagadnień kierunkowych i jedno pytanie z zakresu zagadnień specjalnościowych. Programowy zakres egzaminu powinien być określony przez Radę Wydziału i zgodny z programem kształcenia i planem studiów. Doprecyzowania wymagają zasady zaliczenia w przypadku, kiedy Dziekan zezwala na powtarzanie semestru lub wydaje decyzję o warunkowym wpisie na wyższy semestr z koniecznością powtórzenia niezaliczonych przedmiotów.

1.7.2

Ogólnie rzecz biorąc, system sprawdzania i oceniania efektów kształcenia zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, ale wymaga doprecyzowania, w jaki sposób studenci osiągają zakładane efekty kształcenia i w jaki sposób jest to weryfikowane. Do

tego celu mogą posłużyć matryce odniesień kierunkowych efektów kształcenia do form zajęć oraz do sposobu weryfikacji osiągnięć. Ankieta/deklaracja wypełniana przez nauczycieli akademickich po zakończeniu zajęć, w której oświadczają, że umożliwili studentom osiągnięcie efektów kształcenia nie stanowi dobrego wystarczającego systemu sprawdzania stopnia osiągania przez studentów efektów kształcenia.

3. Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów zakłada jego szerokie spektrum tematyczne i pozostaje w pełnej spójności ze strategią rozwoju Wydziału. Prowadzona w ramach kierunku specjalność „ochrona przyrody i krajobrazu” odpowiada na potrzeby regionu charakteryzującego się znaczącymi walorami przyrodniczymi, a także na oczekiwania ze strony lokalnego rynku pracy, jest więc spójna z głównymi celami strategicznymi zarówno Uczelni jak i Wydziału. Działania Jednostki w zakresie rozszerzenia oferty kształcenia, rozwój współpracy międzynarodowej i umożliwienie absolwentom uzyskania tzw. "podwójnego dyplomu", prowadzenie konsultacji z podmiotami gospodarczymi i kształcenie z uwzględnieniem potrzeb gospodarki, a także ścisły związek między problematyką badawczą i ofertą programu kształcenia są wyrazem dbałości o przyszłość i dobry rozwój ocenianego kierunku i potrzeby otoczenia gospodarczego.

Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia aktualny stan wiedzy związanej z zakresem kierunku ochrona środowiska. Ponownej analizy wymaga przyporządkowanie efektów kształcenia do dyscyplin i dziedzin naukowych oraz opis efektów kształcenia oraz wycena modułów i przedmiotów, zwłaszcza zapewniających elastyczność kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS. Istniejący system sprawdzania i oceniania efektów kształcenia wymaga doprecyzowania, w jaki sposób studenci osiągają zakładane efekty kształcenia i w jaki sposób jest to weryfikowane. Zasady rekrutacji na studia są poprawne i zgodne z obecnie przyjętymi w kraju. Nie dyskryminują określonej grupy kandydatów, uwzględniają zasadę równych szans, jednak procedura rekrutacji wymaga uwzględnienia informacji o przedmiotach, z których wynik matury jest brany pod uwagę przy ustalaniu listy rankingowej kandydatów.

4. Zalecenia

* Analizy i weryfikacji wymagają efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku w kontekście ich spójności z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru nauk przyrodniczych, do którego oceniany kierunek został przyporządkowany.

* Zaleca się dokonanie prawidłowego wyboru dyscyplin naukowych i odniesienie do nich efektów kształcenia przyjętych dla ocenianego kierunku, biorąc pod uwagę dorobek naukowy osób zgłoszonych do minimum kadrowego.

* Zespół Oceniający rekomenduje dokonanie ponownej analizy programu kształcenia i jego opisu, przy uwzględnieniu prawidłowych zasad przydzielania punktów ECTS, które student powinien uzyskać za pracę własną oraz z udziałem nauczyciela akademickiego.

* Zespół Oceniający rekomenduje rozważenie możliwości zwiększenia wymiaru godzinowego oraz liczby ECTS możliwych do uzyskania za realizację praktyk zawodowych (do 6 ECTS/160 h).

* Zespół Oceniający proponuje zwiększenie oferty przedmiotów realizowanych w ramach modułów wyboru alternatywnego tak, aby w ramach ich realizacji student mógł uzyskać co najmniej 20 ECTS oraz zmniejszenie liczby ECTS uzyskanych w ramach przedmiotu "język obcy".

* Procedura rekrutacji wymaga doprecyzowania i uwzględnienia informacji o przedmiotach, z których wynik matury jest brany pod uwagę przy ustalaniu listy rankingowej kandydatów.

* Zespół Oceniający rekomenduje rozważenie możliwości wdrożenia procedury hospitacji zajęć każdego nauczyciela akademickiego (np. raz na dwa lata).

* Doprecyzowania wymagają zasady zaliczenia w przypadku, kiedy Dziekan zezwala na powtarzanie semestru lub wydaje decyzję o warunkowym wpisie na wyższy semestr z koniecznością powtórzenia niezaliczonych przedmiotów.

* Zaleca się opracowanie efektywnego systemu sprawdzania stopnia osiągania przez studentów efektów kształcenia.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy-zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszaro- m kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

1. Ocena: W PEŁNI

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

2.1

Do minimum kadrowego na kierunku „ochrona środowiska” Uczelnia zgłosiła 9 nauczycieli akademickich, w tym 4 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 5 w grupie nauczycieli ze stopniem naukowym doktora. Zespół Oceniający PKA przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane stopnie naukowe i specjalizację naukową oraz aktualny dorobek nauczycieli akademickich. Sprawdzono również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego, których treść zweryfikowano z informacjami zawartymi w systemie POL-on, co pozwoliło uznać, że wszystkie te osoby spełniają warunek ujęty w art. 112a ust. 1 i 2 oraz i art. 9 a ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.).

Minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na kierunku „ochrona środowiska” spełnia wymagania określone w §13 oraz §14 ust.1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 131) w zakresie: liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, zatrudnienia ich w Uczelni, a także wymiaru prowadzonych zajęć dydaktycznych. Na podstawie analizy aktów mianowania oraz umów o pracę, a także informacji uzyskanych w czasie wizytacji można stwierdzić, iż nauczyciele akademicki będący w minimum kadrowym wizytowanego kierunku studiów są zatrudnieni w Akademii Pomorskiej w Słupsku co najmniej od kilku/kilkunastu lat, obecnie na czas nieokreślony (z wyjątkiem 1 osoby) i dla nich wszystkich Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy, co dowodzi stabilności prowadzonej polityki kadrowej.

Biorąc pod uwagę wyłącznie wymagania formalne należy stwierdzić, iż warunek minimum kadrowego został spełniony. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim. Spełnione są także pozostałe wymogi formalne i merytoryczne zaliczenia do minimum kadrowego, gdyż wszystkie te osoby posiadają aktualny dorobek naukowy obejmujący obszar nauk przyrodniczych, w dziedzinach i dyscyplinach, do których odnoszą się efekty kształcenia. Do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów Zespół Oceniający zaliczył 9 osób, w tym 4 osoby ze stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 5 osób ze stopniem naukowym doktora. Wszystkie osoby zaliczone do minimum kadrowego kierunku reprezentują obszar wiedzy nauk

przyrodniczych: (i) dziedzinę nauk biologicznych, dyscyplinę biologia - 3 osoby, dyscyplinę ochrona środowiska – 4 osoby, dyscyplinę ekologia – 1 osoba, (ii) dziedzinę nauk o Ziemi, dyscyplinę oceanologia - 1 osoba.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, do liczby studentów kierunku spełnia wymagania § 17 ust. 1 pkt. 6 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie *warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370). Wynosi on 1:9 przy obowiązującym na wizytowanym kierunku nie mniejszym niż 1:60.

2.2

Na kierunku „ochrona środowiska” zajęcia prowadzi 18 nauczycieli akademickich, w tym 3 profesorów, 5 doktorów habilitowanych i 10 doktorów. Wszystkie osoby prowadzące zajęcia na ocenianym kierunku studiów i nie zgłoszone do minimum kadrowego kierunku reprezentują obszar nauk przyrodniczych i dziedziny nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi, do których odniesione zostały efekty kształcenia. Dla wszystkich nauczycieli Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy. Ich dorobek naukowy oraz doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych obejmują tematykę zbieżną z realizowanym programem kształcenia oraz zakładanymi efektami kształcenia. Dorobek i doświadczenie pracowników podlega corocznej ocenie, a ich kompetencje są potwierdzane dyplomami i certyfikatami znajdującymi się w ich teczkach osobowych. Zajęcia na wizytowanym kierunku nie są realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Nauczyciele akademicy biorący udział w procesie dydaktycznym na ocenianym kierunku studiów prowadzą badania w obszarze nauk przyrodniczych, w dziedzinach nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi, czyli w zakresie odpowiadającym obszarowi i dziedzinom kształcenia, do których został przyporządkowany ten kierunek. Nauczyciele akademicy reprezentujący inne dyscypliny prowadzą zajęcia z przedmiotów, których efekty modułowe ściśle wiążą się z tymi dyscyplinami naukowymi z obszaru nauk ścisłych, takimi jak np. chemia i biochemia. Zastrzeżenia dotyczące adekwatności dorobku w stosunku do efektów kształcenia konkretnego przedmiotu należy mieć na poziomie bardziej szczegółowym - np. wykłady z przedmiotów Podstawy genetyki, Podstawy genetyki populacyjnej, Zarys inżynierii genetycznej prowadzone są przez osobę nieposiadającą dorobku naukowego z tego zakresu, a mającą dorobek z botaniki i ochrony przyrody.

Reasumując: dorobek naukowy, doświadczenie naukowe oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku należy uznać za adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia (poza wskazanymi przedmiotami).

2.3

Na wizytowanym kierunku prowadzona jest polityka kadrowa promująca aktywność naukową nauczycieli i zawierająca mechanizmy motywujące do podnoszenia kwalifikacji, dorobku naukowego i zwiększenia internacjonalizacji. Realizację polityki kadrowej uwzględnia wewnętrzny system oceny pracowników. Wymiernym efektem tego jest fakt, że nauczyciele akademicy zatrudnieni w Instytucie Biologii i Ochrony Środowiska uzyskali w latach 2011-2015 jeden tytuł profesora, siedem habilitacji oraz trzy doktoraty. Pracownicy naukowcy są nastawieni na rozwój i współpracują z licznymi ośrodkami naukowymi w kraju i zagranicą. Publikują swoje artykuły naukowe w czasopiśmie wysoko punktowanych. Mają także uznanie studentów. Projakościowy charakter polityki kadrowej polega też na zatrudnianiu nowych pracowników w trybie konkursu, uwzględniającego kryteria stosownie do stanowiska. Skuteczność przyjętej polityki kadrowej potwierdzają wzrastające w ostatnich latach wskaźniki aktywności naukowej, dydaktycznej oraz zaangażowania organizacyjnego pracowników ocenianej Jednostki. Wyrażna jest także aktywność zmierzająca do internacjonalizacji kadry oraz umiędzynarodowienia ocenianego kierunku. Pracownicy uczestniczą w pracach naukowo-badawczych w projektach międzynarodowych, zagranicznych wyjazdach studyjnych w ramach Erasmus czy GBIF, stażach naukowych krótko i długoterminowych w Słowacji, Białorusi, Ukrainie i USA. Ponadto na kierunku prowadzone są wykłady z przedmiotu Chemical Ecology i Environment Geochemistry w wymiarze 4 godz. w języku angielskim.

2.4

Działalność naukowa Jednostki mieści się w obszarze nauki, do którego został przyporządkowany kierunek „ochrona środowiska”. Obejmuje specjalności naukowe w zakresie nauk przyrodniczych, w tym w dziedzinach nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi, pozostając w relacji z dyscyplinami

naukowymi z obszaru nauk ścisłych takimi jak chemia, czy biochemia. Należą tu m.in. badania z zakresu czystości wód powierzchniowych, zanieczyszczenia biologicznego piasków plażowych, zakwitów glonów w wodach Bałtyku. Badania realizowane są na wielu płaszczyznach poprzez finansowanie projektów naukowo-badawczych ze źródeł zewnętrznych, projekty krajowe i projekty z Urzędu Miasta. Prowadzone badania naukowe mają charakter interdyscyplinarny. W latach 2012-2015 opublikowano szereg prac z dziedziny nauk przyrodniczych, w tym na liście A MNiSW. Pracownicy naukowcy prowadzili wspólne badania z 22 instytucjami partnerskimi, odbyło się 13 wymian międzynarodowych naukowców.

2.5

Wyniki badań naukowych prowadzonych w wizytowanej Jednostce są wprowadzane do treści realizowanych przedmiotów oraz wykorzystywane przez studentów piszących prace dyplomowe, którzy mają dostęp do aparatury badawczej i sami wykonują eksperymenty. Program kształcenia na ocenianym kierunku studiów podlega procesowi ciągłego doskonalenia uwzględniającego aktualne osiągnięcia naukowe, w tym także wyniki badań prowadzonych na wizytowanym Wydziale. Świadczyć o tym może wzbogacenie oferty dydaktycznej o trzy nowe specjalności. Badania naukowe prowadzone przez pracowników Jednostki wychodzą naprzeciw zapotrzebowaniu okolicznych przedsiębiorców, a udział studentów w tych badaniach sprawia, że po zakończeniu studiów łatwiej znajdują oni zatrudnienie. Aktualna wiedza związana z badaniami prowadzonymi w Instytucie Biologii i Ochrony Środowiska prezentowana jest w treściach programowych. Zdobywane przez nauczycieli doświadczenie zawodowe związane z prowadzonymi badaniami, a także z kontaktami z pracodawcami jest przekazywane studentom w trakcie zajęć dotyczących i realizacji prac dyplomowych. Podczas realizacji prac dyplomowych przekazywane jest także doświadczenie własne dotyczące metodyki badań, metod analitycznych, statystycznych oraz umiejętności wnioskowania.

3. Uzasadnienie

Minimum kadrowe dla kierunku „ochrona środowiska” prowadzonego na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogóln akademickim spełnia wszystkie wymagania określone w stosownych przepisach. Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają aktualny dorobek naukowy w obszarze wiedzy odpowiadającemu obszarowi kształcenia w zakresie dziedzin i dyscyplin, do których odnoszą się efekty kształcenia. Liczba osób stanowiących minimum kadrowe jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku. Dorobek naukowy, doświadczenie naukowe oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku należy uznać za adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym są prowadzone przez osoby, z których zdecydowana większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć. Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych, zawodowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej. Skuteczność przyjętej polityki kadrowej potwierdzają wzrastające w ostatnich latach wskaźniki aktywności naukowej, dydaktycznej oraz zaangażowania organizacyjnego pracowników ocenianej Jednostki. Działalność naukowa Jednostki mieści się w obszarze nauki, do którego został przyporządkowany kierunek „ochrona środowiska”. Obejmuje specjalności naukowe w zakresie nauk przyrodniczych, w tym w dziedzinach nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi, w dyscyplinach, do których odnoszą się efekty kształcenia. Prowadzone przez Jednostkę badania naukowe i ich wyniki są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Studenci mogą korzystać z wiedzy i doświadczenia kadry naukowej podczas realizacji prac dyplomowych.

4. Zalecenia

- * Zaleca się wprowadzenie procedury dokonywania analizy składu minimum kadrowego z uwzględnieniem wypełniania wymaganej liczby godzin dydaktycznych przez osoby zgłoszone.
- * Konieczna jest również weryfikacja przydziału zajęć z przedmiotów Podstawy genetyki, Podstawy genetyki populacyjnej, Zarys inżynierii genetycznej, gdyż osoba je prowadząca nie posiada odpowiedniego dorobku naukowego.

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym

z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem.*

1. Ocena: W PEŁNI

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3.1

Interesariusze zewnętrzni brali czynny udział w tworzeniu koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku studiów. W dokumentacji udostępnionej Zespołowi Oceniającemu PKA znajdują się odpowiednie liczne opinie, w tym m.in. opinia przygotowana przez przedstawiciela Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych - PK "Dolina Słupi", w której wskazano potrzebę realizacji konkretnych efektów kształcenia, co potwierdza czynny udział przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego Jednostki w kształtowaniu oferty dydaktycznej. Udział pracodawców i organizacji pracodawców w określaniu efektów kształcenia jest więc widoczny, i wspomagany przez aktywną działalność Biura ds. Karier i Współpracy z Gospodarką. Także sam proces kształcenia na kierunku „ochrona środowiska” w wielu przypadkach realizowany jest przy udziale przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych. Udział przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w organizacji praktyk zawodowych należy w tym kontekście ocenić jako znaczący. Studenci mają szeroki wybór miejsc, w których mogą odbywać praktyki, a przebieg i forma praktyk są konsultowane z przedsiębiorstwami, w których się odbywają. Wnioski płynące z przebiegu praktyk i dotyczące wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studentów są w Jednostce analizowane i służą podnoszeniu jakości kształcenia.

W celu wdrożenia nowych rozwiązań edukacyjnych podpisano porozumienia o współpracy z Wodociągami Słupsk sp. z o.o., w ramach którego studenci będą mieli możliwość odbywania zajęć dydaktycznych w Laboratorium Badania Wody i Ścieków oraz z Centrum Edukacji Ekologicznej Oczyszczalni Ścieków w Słupsku. Od roku akademickiego 2016/2017 studenci będą realizować zajęcia dydaktyczne u potencjalnych pracodawców tj. w: Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska i Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej (przedmioty: Meteorologia i hydrologia - 35h oraz Gospodarka wodna - 35 h), a także w Oczyszczalni Ścieków. W ramach programu "Ochrona środowiska" uruchomiono kształcenie we współpracy z Uniwersytetem w Żytomierzu (Ukraina), umożliwiające studentom uzyskanie dyplomu dwóch uczelni.

3.2

Nie dotyczy – na wizytowanym kierunku nie są prowadzone studia we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne.

3. Uzasadnienie

Współpraca Jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie zarówno kształtowania, jak i realizacji programu studiów na ocenianym kierunku jest bardzo dobra. Zdaniem Zespołu Oceniającego na szczególne podkreślenie zasługuje aktywność Jednostki w zawieraniu porozumień z podmiotami zewnętrznymi dotyczących ich udziału w procesie kształcenia.

4. Zalecenia

Nie ma.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów

bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów.

1. Ocena: W PEŁNI

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi

4.1

Na potrzeby kształcenia na kierunku "ochrona środowiska" wykorzystywana jest infrastruktura dydaktyczna zlokalizowana w Instytucie Biologii i Ochrony Środowiska, na którą składają się cztery sale wykładowe/audytoria, w tym dwie o powierzchniach 49,1 m² i 49,3 m² dostosowane do prowadzenia wykładów dla 48 słuchaczy jednocześnie, w każdej z nich. Wyposażone są one w projektory multimedialne, rzutniki pisma, tablice i ekrany. Sala o powierzchni 65,8 m² przewidziana jest na jednoczesny udział w wykładach 90 osób, a sala o powierzchni 33,10 m² dostosowana jest do prowadzenia zajęć dla 36 osób i jest wyposażona w dwa projektory multimedialne, tablicę multimedialną, ekran oraz telewizor z możliwością podłączenia komputera. Zajęcia odbywają się w 17 laboratoriach i salach dydaktycznych oraz 11 pracowniach naukowych mających łączną powierzchnię 937,08 m², a ich wielkość dostosowana jest do liczebności grup studentów i innych wymagań związanych z charakterem zajęć.

Laboratoria mają charakter specjalistyczny i są wyposażone w aparaturę badawczą odpowiednią do wykonywania doświadczeń i analiz potrzebnych i zgodnych z kierunkiem badań i kształcenia. Do sprzętu szczególnie wartościowego można między innymi zaliczyć: spektrometr emisji atomowej, spektrofotometr, spektrometr do oznaczania biogenów, spektrometr absorpcji atomowej, zintegrowany system do satelitarnej kontroli środowiskowej Morza Bałtyckiego, chromatografy cieczowe. Unowocześnienie wyposażenia naukowo-dydaktycznego dokonane na potrzeby realizacji zadań dydaktycznych na ocenianym kierunku studiów oraz prowadzeniem badań naukowych związanych z tym kierunkiem nastąpiło nie tylko w wyniku prowadzonych projektów badawczych, ale również dzięki dofinansowaniu przez Prezydenta Miasta. Planowane jest dalsze wzbogacenie w aparaturę niezbędną do prowadzenia nowych kierunków badań. Bliska współpraca Uczelni z przedsiębiorcami zmierza do zakupów takiej aparatury, która będzie wykorzystywana w badaniach potrzebnych w sektorze gospodarczym. Przy zakupach aparaturowych zwracana jest uwaga na możliwości zatrudnienia absolwentów w firmach, które już taką aparaturę posiadają. Przy niezbyt dużej liczbie studentów ocenianego kierunku, liczba i pojemność sal oddanych na potrzeby dydaktyczne jest całkowicie wystarczająca.

W Instytucie Biologii i Ochrony Środowiska znajdują się cenne zbiory zielnikowe wykorzystywane z dużym stopniem użyteczności w badaniach naukowych i dydaktyce. Zbiory te są stale uzupełniane, w czym czynny udział mają studenci ocenianego kierunku studiów zbierający materiały podczas ćwiczeń terenowych. W ten sposób studenci nie tylko uczą się, jak należy zbierać i przechowywać materiał biologiczny oraz prawidłowo etykietować zbiory, lecz także mają możliwość bezpośredniego uczestniczenia w badaniach naukowych, co w sposób znaczący podnosi ich zaangażowanie i kompetencje społeczne. Zdaniem Zespołu Oceniającego takie wykorzystywanie zbiorów zielnikowych w procesie dydaktycznym należy uznać za dobrą praktykę.

4.2

Zbiory Biblioteki liczą ok. 450 tys. jednostek inwentarzowych, w tym: ok. 300 tys. wydawnictw zwartych (książek), ok. 50 tys. jednostek czasopism tradycyjnych, w tym ponad 3 tys. tytułów, (około 500 w prenumeracie bieżącej i około 20 tytułów czasopism zagranicznych). Biblioteka umożliwia też dostęp do kilkuset tysięcy czasopism i książek elektronicznych w 27 zagranicznych bazach danych. Na początku stycznia 2010 roku Biblioteka Uczelniana Akademii Pomorskiej wykupiła dostęp do wybranych publikacji i książek największej w Polsce czytelnicy on-line podręczników akademickich i książek naukowych *Ibuk*. Ponadto cała Uczelnia poprzez Internet ma dostęp do elektronicznej wersji czasopism Nature i Science oraz specjalistycznej bazy Greenfile, a także do polskiej części bazy danych ASFA. Pracownicy i studenci posiadają także dostęp do interdyscyplinarnej bazy Scopus oraz

Pakietu Web of Science. Zasoby biblioteczne i dostęp do baz danych w pełni zaspokajają potrzeby związane z procesem kształcenia na kierunku „ochrona środowiska”. Są one ciągle uzupełniane przez Bibliotekę Wydziałową.

4.3

Nie dotyczy - na ocenianym kierunku nie jest prowadzone kształcenie na odległość.

3. Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, jaką dysponuje Jednostka, w tym liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych oraz specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do infrastruktury w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach. Zapewnia także studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki. Zdaniem studentów, zasoby biblioteczne spełniają ich oczekiwania, a życzliwość pracowników i przyjęte zasady funkcjonowania jednostek (możliwość zamówienia brakujących pozycji) pozwala im na dogodne korzystanie z biblioteki.

4. Zalecenia

Nie ma.

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena: W PEŁNI

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi

5.1

Na wizytowanym Wydziale obowiązuje Regulamin Obowiązków Opiekuna Roku, w którym stwierdza się, że „Opiekun reprezentuje studentów danego roku, wspomagając ich w wyrażaniu opinii i formułowaniu wniosków w sprawach dotyczących: 1) organizacji procesu dydaktycznego, 2) świadczeń socjalnych, 3) zaspokajania potrzeb kulturalnych”. Szczegółowy zakres obowiązków opiekuna roku obejmuje takie działania, jak m.in. „przekazanie studentom podstawowych informacji na temat organizacji roku akademickiego, toku studiów, systemu pomocy materialnej, regulaminu studiów i innych przepisów obowiązujących na Uczelni”, „nawiązanie współpracy i utrzymywanie regularnego kontaktu z kierownikiem i pracownikiem dziekanatu prowadzącym obsługę administracyjną danego roku” czy „stały kontakt ze starostą roku w sprawach bieżących związanych z organizacją procesu dydaktycznego”. Ustanowienie Regulaminu określającego zadania i obowiązki opiekuna roku jest, zdaniem Zespołu Oceniającego PKA, przykładem bardzo dobrej praktyki. Wprowadza jasno sformułowane zasady sprawnego rozwiązywania wielu problemów związanych z procesem kształcenia, a jednocześnie stwarza studentom możliwości i wskazuje drogi wywierania realnego wpływu na decyzje bezpośrednio ich dotyczące. Zdaniem studentów wyrażonym na

spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA opiekunowie poszczególnych lat studiów bardzo dobrze wypełniają swoje obowiązki wynikające z Regulaminu Obowiązków Opiekuna Roku przyjętego przez Radę Wydziału. Odmierna ocena pracy opiekunów roku wyrażona jednak została w ankietach studenckich, w których znaczny odsetek ankietowanych nie wyraził pozytywnej opinii o ich zaangażowaniu.

Studenci wizytowanego kierunku mają dostęp do informacji dotyczących planu ich zajęć oraz odwołanych zajęć dydaktycznych. Pozytywnie także oceniają konstrukcję planu zajęć. Nauczyciele akademicki są dostępni dla studentów podczas trwania dyżurów dydaktycznych, a także umożliwiają im kontakt drogą elektroniczną lub telefoniczną. Również Władze Wydziału pełnią dyżury, podczas których dostępni są dla studentów. Wymiar czasu trwania konsultacji studenci uznali za wystarczający.

Wszelkie informacje dotyczące poszczególnych przedmiotów znajdujących się w aktualnej ofercie dydaktycznej studenci mogą uzyskać dzięki sylabusom. Sylabusy zawierają treści kształcenia, zakładane efekty kształcenia oraz metody weryfikacji ich osiągnięcia przez studenta oraz literaturę podstawową i uzupełniającą. Zdaniem studentów jest to pomocne narzędzie, jednak większość z nich nie sięga po nie gdyż informacje przekazywane bezpośrednio przez nauczycieli akademickich prowadzących przedmiot są, z punktu widzenia studentów, wystarczające. W ocenie studentów zalecana literatura jest dostępna i odpowiednia do treści nauczania. Materiały uzupełniające do zajęć są również często przysyłane przez nauczycieli akademickich na grupowe adresy e-mail, dzięki czemu każdy student ma możliwość zapoznania się z nimi.

Stosowane metody nauczania zapewniają, zdaniem studentów, osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, a system weryfikacji ich osiągnięcia jest odpowiedni. W swoich wypowiedziach Studenci podkreślali, że od momentu rozpoczęcia zajęć znają zarówno podstawowe wymagania stawiane przez wykładowcę, jak i wymagania egzaminacyjne, a ich egzekwowanie w toku studiów jest konsekwentne. Egzaminy sprawdzają stopień uzyskania efektów kształcenia we wszystkich obszarach. Są przeprowadzane z poszanowaniem studenta i w pełni odpowiadają wymogom przedstawionym na początku semestru. Studenci są przez swoich egzaminatorów informowani o prawie do powtórzenia egzaminu. Mają dostęp do swoich prac zaliczeniowych oraz uzyskania informacji zwrotnej o popełnionych błędach w czasie godzin wyznaczonych przez wykładowców na konsultacje. Korzysta z tego jednak niewielu studentów, gdyż najczęściej nie widzą oni takiej konieczności. System oceny studentów spełnia zatem swoje zadanie, jakim jest sprawdzenie nabytej wiedzy oraz kompetencji i umiejętności. Jest on klarowny i obiektywny oraz bardzo dobrze oceniany przez studentów.

System pomocy materialnej na wizytowanym kierunku jest dostosowany do wymogu odpowiednich przepisów, a jego zasady zawarte są w „Regulaminie ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów” wprowadzonym stosownym zarządzeniem Rektora AP w Słupsku. Regulamin ten został opracowany w porozumieniu z Samorządem Studenckim i zyskał jego akceptację.

Studenci wizytowanego kierunku mogą się ubiegać o następujące świadczenia: stypendium socjalne, stypendium specjalne dla osób z niepełnosprawnością, stypendium Rektora dla najlepszych studentów oraz zapomogi. Podział środków z Funduszu Pomocy Materialnej uwzględnia właściwą proporcję pomiędzy świadczeniami i dokonywany jest w porozumieniu z Samorządem Studenckim. Rozpatrywaniem wniosków i podejmowaniem decyzji o przyznaniu świadczeń pomocy materialnej zajmuje się Komisja Stypendialna oraz Odwoławcza Komisja Stypendialna. Większość składu obu Komisji stanowią studenci.

Stypendium Rektora dla najlepszych studentów może otrzymywać na swój wniosek student, który uzyskał za poprzedni rok studiów wysoką średnią ocen lub posiada osiągnięcia naukowe, artystyczne lub wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie krajowym lub międzynarodowym. Należy podkreślić, że Regulamin pomocy materialnej jest udostępniony studentom na stronie internetowej Uczelni. Dodatkowo, zainteresowani studenci mogą uzyskać szczegółowe informacje od pracowników Dziekanatu.

Decyzje wydawane studentom w sprawach pomocy materialnej zawierają wszystkie niezbędne elementy, w tym zawierają informacje na temat procesu odwoławczego. Decyzje te są dostarczane studentowi w formie pisemnej za pokwitowaniem odbioru w Rektoracie. W opinii studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA proces przyznawania świadczeń pomocy materialnej nie budzi zastrzeżeń i jest przejrzysty.

5.2

Na wizytowanym kierunku studiów studenci mają możliwości udziału w programach międzynarodowych i są wspierani przez Koordynatora Programu Erasmus, a także przez Władze Instytutu Biologii i Ochrony Środowiska. Zasady aplikowania zostały zamieszczone na stronie internetowej Uczelni, a system informacyjny służący rozpowszechnianiu wiedzy o programach wymiany funkcjonuje prawidłowo, jednak studenci wykazują bardzo niewielkie zainteresowanie udziałem w programach wymiany międzynarodowej. Związane jest to z kosztami, jakie muszą ponosić studenci wyjeżdżający, a także z różnicami programowymi, które muszą zostać uzupełnione po powrocie do macierzystej uczelni. Efektem międzynarodowej współpracy naukowej i dydaktycznej Jednostki są m.in. wykłady zagranicznych profesorów wizytujących. Zdaniem studentów jednak nie są one dobrze organizowane, gdyż często zagraniczni wykładowcy powtarzają treści przerabiane uprzednio przez studentów na zajęciach kursowych. Należy więc zalecić konsultowanie tematyki zajęć prowadzonych przez profesorów wizytujących tak, by wносиły one treści nauczania rozszerzające lub uzupełniające ofertę dydaktyczną Wydziału. Na podkreślenie zasługuje fakt, że w ramach umowy Jednostki z Uniwersytetem w Żytomierzu możliwe jest studiowanie w ramach tzw. Podwójnego Dyplomu. Aktualnie na kierunku „ochrona środowiska” w wizytowanej Jednostce w tym trybie studiuje kilkunastu studentów ukraińskich, którzy na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA bardzo wysoko ocenili możliwość odbywania części studiów w Polsce.

5.3

Instytut Biologii i Ochrony Środowiska utrzymuje ścisłe kontakty z otoczeniem społeczno-gospodarczym, dzięki czemu stale modyfikowany i udoskonalany jest program nauczania stosownie do oczekiwań lokalnego rynku pracy, a także ułatwione są kontakty studentów z podmiotami zewnętrznymi. Najlepsi studenci mogą odbywać trzymiesięczne staże w lokalnych instytucjach takich, jak Urząd Miasta i Gminy Ustka, WIOŚ Delegatura w Słupsku, czy Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Słupsku, będących potencjalnymi pracodawcami dla absolwentów wizytowanego kierunku studiów. Ponadto studentom stworzono realne możliwości wyboru miejsc odbywania praktyk zawodowych, jeśli tylko wybrane przez nich instytucje gwarantują realizację zakładanych efektów kształcenia. Na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA studenci bardzo chwalili tą możliwość. Warta podkreślenia jest również aktywność władz Wydziału i Uczelni – w tym w szczególności Biura ds. Karier i Współpracy z Gospodarką - w procesie wspierania absolwentów wizytowanego kierunku studiów w ich staraniach o wejście na rynek pracy. Organizowane są coroczne Akademickie Spotkania z Przedsiębiorczością, a także rozmaite warsztaty i szkolenia.

5.4

Budynek Wydziału jest przystosowany do kształcenia studentów niepełnosprawnych. Cztery sale wykładowe wyposażone są w pętle induktofoniczne dla osób niedosłyszących, na klatce schodowej zamontowane są krzeselka dźwigowe oraz zakupiono powiększalnik pisma dla osób niedowidzących, który obecnie jest wykorzystywany w Bibliotece Akademii Pomorskiej w Słupsku. W Instytucie Biologii i Ochrony Środowiska znajduje się także biblioteka, z której zasobów korzystają studenci i pracownicy. Studenci niepełnosprawni mogą otrzymywać pomoc materialną zgodnie z zapisami „Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów”. Studenci niepełnosprawni mogą także realizować studia według indywidualnego programu.

5.5

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci pozytywnie wypowiadali się o ich relacjach z Władzami Wydziału oraz obsługą administracyjną, wskazując na indywidualne traktowanie każdego interesanta i życzliwą atmosferę. Współpraca z opiekunami lat oraz Władzami Wydziału ma bezpośredni charakter, co korzystnie wpływa na studiowanie oraz daje możliwość szybkiego reagowania na pojawiające się problemy i konflikty. Studenci podkreślili również, że zawsze mogą liczyć na pomoc oraz rzetelną informację od pracowników Dziekanatu. Ponadto pozytywnie ocenili system rozpatrywania wniosków i rozstrzygania skarg, który w opinii studentów funkcjonuje poprawnie.

3. Uzasadnienie

Pomoc materialną, dydaktyczną i naukową, jaką Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku studiów należy uznać za właściwą. Ważną rolę odgrywają tu opiekunowie poszczególnych lat studiów, pośrednicząc pomiędzy studentami, a administracją i Władzami Wydziału. Szczegółowe

określenie obowiązków opiekuna roku w zapisach wspomnianego powyżej Regulaminu sprawiające, że studenci mają w opiekunach lat oparcie we wszystkich dotyczących ich sprawach należy, zdaniem Zespołu Oceniającego, uznać za dobrą praktykę. Organizacja procesu dydaktycznego i obsługa studiów przez jednostki administracyjne Wydziału nie budzą zastrzeżeń. Na wizytowanym kierunku studiów studenci mają możliwości udziału w programach międzynarodowych; na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że w ramach umowy Jednostki z Uniwersytetem w Żytomierzu możliwe jest studiowanie w ramach tzw. Podwójnego Dyplomu. Dzięki ścisłym kontaktom z otoczeniem społeczno-gospodarczym Jednostka skutecznie wspiera studentów w procesie zapoznawania się z wymogami i oczekiwaniami lokalnego rynku pracy.

4. Zalecenia

Zaleca się konsultowanie tematyki zajęć prowadzonych przez profesorów wizytujących tak, by wносиły one nowe treści nauczania.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:*

6.1.1. projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, *

6.1.2. monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3. weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania, *

6.1.4. zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, 6.1.5. wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia, *

6.1.6. kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej, *

6.1.7. wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8. zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9. sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10. dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena: W PEŁNI

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi

6.1

6.1.1

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK) wprowadzony został w Akademii Pomorskiej w Słupsku (AP) Uchwałą Senatu Uczelni z marca 2010 r. w sprawie przyjęcia „Wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w AP w Słupsku”, a następnie, w związku z nowelizacjami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, System dostosowywano do nowych regulacji. WSZJK obecnie działa na podstawie Uchwał Senatu: z marca 2012 r. wprowadzającej Aneks nr 1 do Uchwały z marca 2010 r. (Załącznik nr 2 – Schemat organizacyjny „Wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w AP w Słupsku”); z kwietnia 2012 r. wprowadzającej Aneks nr 2 do uchwały z marca 2010 r. (załącznik nr 1 przyjął nową treść i nazwę: Załącznik nr 1a – Opis wewnętrznego systemu zapewnienia jakości w AP w Słupsku), oraz Uchwały Senatu z czerwca

2013 r. w sprawie zatwierdzenia Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia w Akademii Pomorskiej w Słupsku.

Polityka Jakości Akademii Pomorskiej w Słupsku jest ściśle powiązana z misją i strategią rozwoju Uczelni oraz misją i strategią Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego. Obejmuje ona wszystkie obszary działalności określone jako strategiczne dla funkcjonowania i rozwoju Uczelni, tj.: działalność dydaktyczna, w tym kształcenie studentów oparte o rozwój kadry, działalność naukowo-badawcza, działalność związaną z budowaniem i rozwojem relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz nowoczesne zarządzanie Uczelnią.

W zakresie realizacji Polityki Jakości Akademii Pomorskiej wprowadzony został monitoring i ewaluacja celów i działań przyjętych w Strategii Uczelni. W 2015 r. Władze AP wprowadziły, jako element realizacji Strategii Uczelni, *Plan Działań AP*, który jest poddawany w ciągu roku systematycznemu monitorowaniu i ewaluacji. Wyznaczono ponadto jednostki odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów i działań, terminy realizacji oraz stosowane wskaźniki/rezultaty realizacji. Do istotnych czynników kształtujących Politykę Jakości Akademii zalicza się także uchwały Senatu oraz zarządzenia Rektora, w szczególności te obejmujące wprowadzane systemowe rozwiązania jakościowe które, przy wykorzystaniu obowiązującego prawa i uznanych dobrych praktyk, sukcesywnie się doskonalą. Działania prowadzone w Akademii Pomorskiej w Słupsku, w tym na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym, umożliwiają monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku „ochrona środowiska”.

Do interesariuszy wewnętrznych, którzy realizują określone zadania związane z projektowaniem efektów kształcenia należą studenci, kadra dydaktyczna wizytowanego kierunku oraz pracownicy nie będący nauczycielami akademickimi. Uczestniczą oni w projektowaniu efektów kształcenia i ich zmian poprzez udział w posiedzeniach Senatu Uczelni i Rady Wydziału. Przedstawiciele studentów obecni są z prawem głosu w powyższych ciałach kolegialnych, a ich liczba w tych organach jest zgodna z art. 61 ust. 3 oraz art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Przedstawiciele studentów uczestniczą również w pracach m.in. Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Senackiej Komisji Dydaktyki, Komisji weryfikującej Programy Kształcenia, a ponadto Wydziałowej Komisji ds. WSZJK (WKdsWSZJK) oraz Instytutowej Komisji ds. WSZJK na studiach I stopnia na kierunku „ochrona środowiska” (IKdsWSZJK), a także w posiedzeniach Rady Instytutu Biologii i Ochrony Środowiska, podczas których mają możliwość zgłaszania swoich uwag i opinii poddawanych następnie pod dyskusję. Dokumentacja przedstawiona Zespołowi Oceniającemu podczas wizytacji świadczy o formułowaniu przez członków Wydziałowej Rady Samorządu Studentów opinii na temat planu i programu kierunku.

Nauczyciele akademicy, będący członkami powyższych Zespołów, w szczególności tych działających w ramach WSZJK, biorą udział w procesie projektowania efektów kształcenia poprzez uczestnictwo w posiedzeniach, na których omawiane są sposoby realizacji założonych efektów kształcenia i ich weryfikacji w ramach poszczególnych przedmiotów. Opinie interesariuszy wewnętrznych na wizytowanym kierunku studiów dotyczą w szczególności doskonalenia programu kształcenia według KRK, definiowania zakładanych efektów kształcenia, organizacji zajęć praktycznych oraz praktyk zawodowych. Informacje od interesariuszy wewnętrznych pozyskiwane są w drodze spotkań, konsultacji prowadzonych drogą elektroniczną oraz ankietyzacji na podstawie procedury weryfikowania efektów kształcenia.

Konsultacje z interesariuszami zewnętrznymi odbywają się m.in. za pomocą arkusza konsultacji skierowanego do osób i instytucji, które podpisały porozumienia z AP dotyczące współpracy w realizacji zajęć dydaktycznych, praktyk oraz staży. Takie działania Uczelni mają wpływ na proces kształcenia uwzględniający potrzeby pracodawców. AP weryfikuje także potrzeby pracodawców na podstawie ankiety zawartej w Dzienniku praktyki oraz spotkań indywidualnych z pracodawcami.

Dla studentów wizytowanego kierunku prowadzone są zajęcia w takich placówkach, jak Wodociągi Słupsk Sp. z o.o. - laboratorium wody i ścieków, oczyszczalnia ścieków, Centrum Edukacji Ekologicznej. Studenci kierunku korzystają również z kilkumiesięcznych staży m.in. w powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, Parku Krajobrazowym „Dolina Słupi”, Nadleśnictwie Karnieszewice, Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska - delegatura w Słupsku oraz Zakładzie Gospodarki Komunalnej w Jezierzycach Sp. z o.o., a także w wybranych urzędach okolicznych miast i gmin. Interesariusze zewnętrzni opiniowali programy kształcenia kierunku „ochrona środowiska” (wskazali efekty kształcenia, których osiągnięcie przez studentów podniosłoby,

ich zdaniem, konkurencyjność absolwenta na rynku pracy) oraz Strategię Rozwoju Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego na lata 2014-2020, podkreślając wówczas konieczność ścisłej współpracy na etapie tworzenia programów kształcenia i realizacji praktyk. Utworzenie na wizytowanym kierunku studiów nowej specjalności „ekoenergetyka” poprzedzone było konsultacjami z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Na kierunku „ochrona środowiska” powstały prace licencjackie oparte na współpracy m.in. z Urzędem Morskim oraz dyrekcją Parków Krajobrazowych Województwa Pomorskiego w Słupsku. Władze miasta sfinansowały zakup aparatury badawczej znajdującej się w Zakładzie Zoologii i Fizjologii zwierząt IBiOŚ. Ponadto wybrane zajęcia dydaktyczne na kierunku prowadzone lub wspierane są przez specjalistów - praktyków z instytucji zewnętrznych. Zapewnia to wysoką jakość kształcenia w połączeniu z innowacyjnością rozwiązań edukacyjnych.

W 2013 r. powołana została Rada Gospodarcza przy Akademii Pomorskiej w Słupsku jako organ doradczo-konsultacyjny wspierający działania Uczelni. W skład Rady powołani zostali przedstawiciele największych regionalnych firm i instytucji, a do jej kompetencji należy doradzanie w zakresie strategicznych kierunków działania Uczelni, wyrażanie opinii w sprawach ważnych dla jej rozwoju, a także wpieranie Uczelni w realizacji zadań statutowych.

Powyższe informacje wskazują, iż udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w projektowaniu efektów kształcenia jest zapewniony.

6.1.2

W Jednostce prowadzącej wizytowany kierunek studiów obowiązuje dokument pn. *Zarządzanie jakością kształcenia w Instytucie Biologii i Ochrony Środowiska Akademii Pomorskiej w Słupsku* określający rozwiązania systemowe w zakresie monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na kierunku „ochrona środowiska” dokonywane jest w sposób ciągły poprzez stosowanie procedur i narzędzi w zakresie monitorowania, ocenę i doskonalenie jakości kształcenia, a także analizę procesów funkcjonujących w obszarze kształcenia. Dla działań przewidzianych w Wewnętrznym Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia ustalone zostały w ramach stosowanych procedur metody i narzędzia w zakresie monitorowania i oceny, tj.: ankietyzacja, hospitacje zajęć, analizy prowadzone przez Zespoły funkcjonujące w strukturze Systemu lub inne osoby zaangażowane w proces kształcenia (np. analiza osiąganych efektów kształcenia, badanie ilościowe i jakościowe inicjatyw i innowacji dydaktycznych w ostatnim roku kształcenia, przegląd sylabusów pod kątem aktualności zawartych w nich informacji, analiza zatrudnienia i kompetencji prowadzących, ocena jakości praktyk, ocena seminariów i prac dyplomowych, itp.). Badanie prowadzi się na podstawie analizy dokumentacji, prac etapowych, prezentacji na zajęciach seminaryjnych, egzaminach dyplomowych. Raporty z funkcjonowania Wydziałowego Systemu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia przygotowywane są co roku przez Instytutowy Zespół ds. WSZJK na podstawie prowadzonych analiz i badań.

Monitorowanie stopnia osiągnięcia efektów kształcenia procesu dydaktycznego na wizytowanym kierunku studiów polega na regularnej, okresowej weryfikacji efektów kształcenia wśród studentów i nauczycieli oraz okresowej ocenie programu studiów. Studenci po każdym zakończonym semestrze zobowiązani są do wypełniania ankiety oceniającej proces dydaktyczny i weryfikację efektów kształcenia. W Jednostce prowadzona jest również dokonywana w formie ankietyzacji ocena każdego nauczyciela akademickiego i prowadzonych przez niego zajęć. Wyniki ankiety wykorzystywane są do cyklicznej oceny oraz wprowadzania zmian służących doskonaleniu procesu dydaktycznego polegających na dostosowaniu metod weryfikacji efektów kształcenia do potrzeb danego przedmiotu w taki sposób, by założone efekty kształcenia były zrozumiałe i możliwe do osiągnięcia. Studenci pozytywnie oceniają dobór form prowadzonych zajęć oraz metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia, mają jednak problem z oszacowaniem czasu pracy własnej (często zaniżają liczbę godzin w stosunku do określonej w sylabusie). W monitorowaniu procesu dydaktycznego stosowana jest także ankieta wypełniana przez nauczycieli po każdym semestrze danego roku akademickiego, w celu weryfikacji założonych efektów kształcenia w prowadzonym przez nich przedmiocie. Przy zastosowaniu powyższej ankiety można zdiagnozować przyczyny trudności w osiągnięciu założonych efektów oraz określić działania naprawcze podjęte przez nauczycieli. Analiza dotychczasowych sprawozdań z realizacji poszczególnych modułów prowadzonych na kierunku „ochrona środowiska” wskazała, że wszystkie zakładane efekty kształcenia są osiągnięte. Sugestie najczęściej zgłaszane przez nauczycieli prowadzących przedmiot dotyczyły potrzeby ograniczenia zakresu efektów w module w

celu uniknięcia ich nakładania się. Każdy nauczyciel akademicki zobowiązany jest do przedstawienia Instytutowej Komisji WSZJK sprawozdania z realizacji przedmiotu/modułu, z uwzględnieniem analizy stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Analizowane są też wyniki nauczania poszczególnych modułów. Na podstawie wyników ujętych w sprawozdaniu z realizacji efektów kształcenia w Instytucie stwierdzono, że średnia ocen z poszczególnych modułów była wysoka (z wyjątkiem 1 modułu) co potwierdza, zdaniem autorów analizy, wysoki stopień osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia.

Na kierunku „ochrona środowiska” wypełniana jest również, mająca charakter opisowy, ankieta oceny praktyk. Na podstawie tej ankietyzacji praktyki zostały ocenione bardzo dobrze zarówno przez studentów, jak i pracodawców w zakresie przygotowania studentów do wykonywania zadań. Opinie opiekunów praktyk oraz pracodawców zbiera i analizuje Koordynator ds. praktyk, który sporządza również roczny raport z realizacji praktyk i staży studenckich. Z raportu wynika m.in., że opiekunowie praktyk na bieżąco kontrolowali prace wykonywane przez praktykantów i udzielali im cennych wskazówek, a studenci byli w stanie zrealizować zakładane efekty kształcenia mimo, że ich zdaniem okres trwania praktyki jest zbyt krótki. Pełne zestawienie wyników oceny ankietowej znajduje się u Koordynatora praktyk, a wyniki ankietyzacji ujęte w opracowanym przez WKdsWSZJK wydziałowym rocznym podsumowaniu ankiet omawiane są na posiedzeniu Rady Wydziału. W podsumowaniu za rok akademicki 2014/2015 wskazano m.in. brak procedury umożliwiającej wszczęcie postępowania po negatywnej ocenie praktyk studentów, zalecono też jej opracowanie.

Analizie podlegają także prace dyplomowe oraz wyniki egzaminów dyplomowych. Przedstawione w toku wizytacji analizy (z ostatnich 3 lat akademickich) wykazały, że wszystkie prace spełniły obowiązujące wymagania sformułowane dla prac dyplomowych, a ich wysoki poziom przełożył się na ocenę prac. Stwierdzono też w ostatnim okresie tendencję do przedłużania terminów przekazywania ostatecznej wersji prac dyplomowych - nawet do 1. semestru następnego roku akademickiego, co przełożyło się na zwiększenie kontroli terminowości wykonywanych prac na etapie przygotowania prac przejściowych. Recenzje analizowane są przez opiekunów prac, a następnie przekazywane w formie raportu do Instytutowej Komisji ds. WSZJK.

Podmioty odpowiedzialne za zapewnienie i ocenę jakości kształcenia opracowują sprawozdania z realizacji efektów kształcenia, a także propozycje rozwiązań w zakresie doskonalenia jakości kształcenia. Zbiornicze zestawienie otrzymanego materiału, zawierające wnioski oraz wskazówki do podjęcia ewentualnych działań naprawczych przekazywane są do WKds.WSZJK, Dyrektorowi IBiOŚ i omawiane na posiedzeniach Rady Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego.

6.1.3

Weryfikacja efektów kształcenia osiągniętych przez studentów na kierunku „ochrona środowiska” prowadzona jest na wszystkich etapach kształcenia i obejmuje m.in.: zaliczenia na poziomie poszczególnych przedmiotów, realizację praktyk zawodowych, weryfikację efektów w procesie dyplomowania, oraz badanie losów zawodowych absolwentów. Ogólne zasady weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia zawarte zostały w Regulaminie Studiów, natomiast szczegółowe metody weryfikacji efektów kształcenia założonych w poszczególnych modułach określone są w sylabusie zatwierdzonym wraz z planami studiów przez Senat Akademii Pomorskiej w Słupsku. Sylabus precyzuje metody walidacji efektów, uwzględniając zgodność metody weryfikacji z określonymi treściami nauczania. W celu wyeksponowania metod osiągania i weryfikowania efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów opracowano tzw. Kartę przedmiotu. Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych w trakcie studenckich praktyk zawodowych określony jest przez Regulamin Praktyk. Regulamin Dyplomowania wraz z załącznikami opisuje przebieg realizacji procesu dyplomowania, w tym: zgłaszania, zatwierdzania, ogłaszania i wyboru tematów prac dyplomowych, zasady prowadzenia seminariów dyplomowych, składania prac dyplomowych, przygotowywania recenzji prac dyplomowych, przebiegu egzaminu dyplomowego.

W Instytucie Biologii i Ochrony Środowiska od kwietnia 2013 r. obowiązuje *Procedura weryfikowania efektów kształcenia* oparta na wytycznych określonych w stosownej Uchwale Senatu AP. Celem tej procedury jest sprawdzenie, czy w programie studiów właściwie zaplanowano efekty kształcenia, zgodnie z opisem sylwetki absolwenta i oczekiwaniami rynku pracy. Procedura obejmuje wszystkich nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne bez względu na rodzaj zatrudnienia i formę zajęć, oraz wszystkich studentów kierunków studiów prowadzonych w IBiOŚ. Weryfikacja obejmuje wszystkie kategorie obszarów: wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne i

prowadzona jest na różnych etapach kształcenia przez: zaliczanie wszystkich form zajęć w ramach poszczególnych modułów, a także weryfikację efektów kształcenia uzyskiwanych w trakcie praktyk zawodowych, weryfikację założonych w programie kształcenia efektów kształcenia w trakcie seminarium dyplomowego, przygotowania pracy dyplomowej oraz w trakcie egzaminu dyplomowego. Na podstawie działań podejmowanych w ramach weryfikacji sporządzany jest roczny Raport z weryfikacji efektów kształcenia. W podsumowaniach działań dotyczących weryfikacji ujętych w raportach stwierdzono min. potrzebę: dążenia do zwiększenia liczby godzin kontaktowych lub co najmniej utrzymania dotychczasowych; korekty stosowanych procedur weryfikacji efektów kształcenia po zakończeniu każdego cyklu kształcenia (procedura dla kierowników modułów, prowadzących przedmioty oraz ankieta wypełniana przez studentów) w celu ich uproszczenia, a także potrzebę wypracowania ogólnouczelnianych procedur umożliwiających śledzenie losów absolwentów, które pozwolą na zdobycie rzetelnych danych w tym zakresie.

Do weryfikacji samodzielności wszystkich prac dyplomowych wprowadzono w Uczelni w 2009 r. system antyplagiatowy. System obecnie działa na podstawie obowiązującej procedury i na Wydziale M-P obejmuje wszystkie prace dyplomowe. Program weryfikuje zapożyczenia, a pozytywny wynik tej kontroli jest warunkiem dopuszczenia pracy do egzaminu dyplomowego.

Ocena procesu weryfikacji efektów kształcenia na poziomie indywidualnych osiągnięć studentów omawiana jest na posiedzeniach Instytutowego Zespołu ds. WSZJK oraz Rady Wydziału. Stanowi również element sprawozdania Dziekana z oceny realizacji zakładanych efektów kształcenia. Na podstawie wyników analiz stwierdza się, czy przyjęte formy i metody weryfikacji są właściwe i pozwalają na weryfikację efektów kształcenia.

6.1.4

Senat Uczelni, zgodnie z wytycznymi określonymi w znowelizowanej ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), określił organizację potwierdzania efektów uczenia się poza systemem studiów Uchwałą z dnia 27 maja 2015 r. w sprawie wprowadzenia procedury potwierdzania efektów uczenia się. Przedstawiciele Wydziału prowadzącego wizytowany kierunek studiów uczestniczyli w wypracowywaniu procedur ogólnouczelnianych, a obecnie trwają prace nad ich wdrażaniem. W oparciu o powyższą Uchwałę Senatu Dziekan powołał Wydziałowego Pełnomocnika ds. potwierdzania efektów uczenia się. Na kierunku „ochrona środowiska” pomimo podjęcia działań systemowych dotychczas nie było kandydatów zainteresowanych potwierdzaniem efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.

6.1.5

Monitorowanie losów zawodowych absolwentów prowadzone jest na poziomie Uczelni oraz Instytutu Biologii i Ochrony Środowiska. Podstawą monitorowania w Instytucie jest *Procedura przeprowadzania ankiety badania losów zawodowych absolwentów Instytutu Biologii i Ochrony Środowiska Akademii Pomorskiej w Słupsku*, której załącznik stanowi wzór ankiety. Celem stosowanej w Jednostce ankietyzacji jest poznanie losów zawodowych absolwentów i uzyskanie informacji: czy wiedza i umiejętności zdobyte podczas studiów pozwoliły na znalezienie satysfakcjonującej pracy w zawodzie, jak długo po ukończeniu studiów absolwent poszukuje pracy, czy absolwent zdobywał nowe umiejętności na dodatkowych kursach i szkoleniach oraz czy ukończone studia spełniły oczekiwania absolwentów i przygotowały do wykonywania przyszłego zawodu. Losy absolwentów badane są w formie elektronicznej po roku oraz po trzech i pięciu latach od ukończenia studiów. Zbiorcze wyniki ankiet (wraz z wnioskami i ewentualnymi zaleceniami dotyczącymi podjęcia działań naprawczych) przekazywane są do Przewodniczącego IKdsWSZJK, a następnie udostępniane Dyrekcji IBiOŚ i omawiane na posiedzeniu Rady Instytutu. Wynik procesu badawczego w formie ankietyzacji nie jest jednak miarodajny dla wprowadzania zmian lub modyfikacji w programach kształcenia pod względem dostosowania ich do rzeczywistych potrzeb rynku pracy –gdyż zwrotność ankiet dla kierunku „ochrona środowiska” kształtowała się na poziomie ok. 10 %. Istotne informacje pozyskane zostały przy okazji analiz rynku pracy w kontaktach z pracownikami Powiatowych Urzędów Pracy, a także pracodawcami, z którymi IBiOŚ współpracuje (m.in. PGK, Sp. z oo. – Zakład Eksploatacji Wysypiska Miejskiego i Gazyfikacji Bezprzewodowej, KIOŚ czy firmy analiz środowiskowych). Wyniki badań wskazały na coraz mniejsze zainteresowanie polskiej młodzieży kształceniem na kierunku „ochrona środowiska” (jest to tendencja ogólnopolska), w Uczelni podjęto zatem działania mające na celu wyjście z ofertą kształcenia do studentów ukraińskich (w ramach podwójnego dyplomu oraz wymiany międzysemestralnej).

Jednostka wspiera studentów kierunku „ochrona środowiska” w kontaktach z otoczeniem społeczno-gospodarczym, a dotyczy to również pomocy w aktywnym wejściu na rynek pracy. Należy wymienić tutaj wspomniane wcześniej: kontakty IBiOŚ oraz współpracę z pracodawcami na etapie organizacji praktyk zawodowych, staży oraz prowadzenia zajęć dydaktycznych. Ważną rolę w tym procesie pełni również Biuro ds. Karier i Współpracy z Gospodarką (BKWG) podejmujące starania dedykowane studentom oraz absolwentom w aktywnym wejściu na rynek pracy. BKWG co roku prowadzi cykl działań opisywanych w corocznych sprawozdaniach udostępnionych podczas wizytacji. Wymienia się tu m.in.: Akademickie Spotkania z Przedsiębiorczością, warsztaty spotkania i szkolenia. Biuro prowadzi również badanie opinii studentów na temat współpracy z firmami, a także, by w jeszcze większym stopniu sprostać oczekiwaniom studentów, przeprowadziło ankietę, której celem było uzyskanie opinii na temat poziomu satysfakcji studentów z działalności Biura. W AP przeprowadzono także analizę oczekiwań rynku pracy subregionu słupskiego, podczas której wykorzystano dokumenty strategiczne w zakresie rynku pracy oraz rozwoju regionalnego i lokalnego, a także publikacje dotyczące rynku pracy i gospodarki subregionu słupskiego. Wykonano ponadto badania ankietowe podmiotów gospodarczych z subregionu słupskiego będących potencjalnymi pracodawcami absolwentów Uczelni. Badaniem tym objęto także grupę uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Stosowaną w Uczelni dobrą praktyką jest też działalność Rady Gospodarczej zrzeszającej przedstawicieli firm i instytucji działających na terenie Słupska i okolic. Uczelnia dostrzegając spadek zainteresowania kandydatów kierunkiem „ochrona środowiska” podejmuje odpowiednie działania w zakresie dostosowywania osiągniętych przez absolwentów efektów kształcenia do oczekiwań rynku pracy.

6.1.6

Do podstawowych elementów polityki kadrowej obejmujących kształtowanie jakości dydaktyki na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym należą: dobór wykwalifikowanej kadry poprzez procedurę konkursów na stanowiska nauczycieli akademickich, okresowa ocena dorobku nauczycieli akademickich, powierzanie nauczycielom akademickim zadań dydaktycznych zgodnych z ich dorobkiem naukowym, monitorowanie jakości procesu dydaktycznego poprzez system hospitacji oraz ankietyzacji, a także stwarzanie możliwości podnoszenia kwalifikacji naukowych i dydaktycznych poprzez system wyjazdów służbowych, udział w konferencjach, itp. Powyższe działania są przedmiotem regulacji na szczeblu uczelnianym, w formie uchwał Senatu, zarządzeń Rektora oraz stosownych regulaminów. Zgodnie z dokumentem pn. *Zarządzanie jakością kształcenia w Instytucie Biologii i Ochrony Środowiska Akademii Pomorskiej w Słupsku*, obowiązującym w Jednostce prowadzącej wizytowany kierunek studiów, doskonalenie kadry akademickiej realizowane jest poprzez zbudowanie wewnętrznego systemu wymiany wiedzy i doświadczenia w zakresie dydaktyki i działalności organizacyjnej oraz podejmowanie szkoleń, kursów bądź seminariów dotyczących organizacji i doskonalenia procesu kształcenia. Prowadzeniu polityki kadrowej sprzyjają również rozwiązania systemowe przyjęte w powyższym dokumencie podejmowane w IBiOŚ w zakresie monitorowania jakości prowadzenia zajęć dydaktycznych, a realizowane poprzez ocenę kadry akademickiej obejmującą okresową ocenę pracowników uwzględniającą wyniki hospitacji zajęć dydaktycznych oraz opinie wyrażone przez studentów w procesie ankietyzacji, a także ocenę opiekuna roku. Instytutowa Komisja ds. WSZJK wspiera w ramach swoich działań Dyрекcję IBiOŚ w zakresie m.in. prowadzonej polityki kadrowej, nadzoru nad procesem monitorowania osiągnięć kadry naukowo-dydaktycznej, poprawy metodyki prowadzenia zajęć oraz wprowadzania innowacji dydaktycznych.

Ankietyzacja prowadzona jest na podstawie Uchwały Senatu z maja 2013 r. wprowadzającej procedury przeprowadzania ankietyzacji wśród studentów w celu oceny nauczycieli akademickich i pracowników administracji. Ankietyzacja nauczycieli akademickich dotyczy realizacji procesu dydaktycznego (ankietyzacja jest prowadzona dwa razy do roku, po każdym semestrze, na ostatnich zajęciach dydaktycznych) oraz opiekunów lat (obowiązują 2 ankiety - dla 1. roku oraz starszych roczników studiów, prowadzona jeden raz w roku, od dnia rozpoczęcia sesji egzaminacyjnej do dnia zakończenia sesji poprawkowej). Uchwałą Senatu z kwietnia 2013 r. wprowadzono w Uczelni nowy kwestionariusz oceny nauczyciela akademickiego przez studentów zawierający pytania m.in. o program i organizację procesu nauczania. Celem ankietyzacji realizacji zajęć dydaktycznych jest m.in. motywowanie pracowników i studentów do doskonalenia procesu kształcenia poprzez wyrażenie przez studentów opinii dotyczącej realizacji zajęć dydaktycznych.

Ankietyzację prowadzi się w formie elektronicznej (w systemie HMS) z zachowaniem anonimowości i poufności badań, jednak bez zachowania zasady dobrowolności – niewłaściwą praktyką jest brak możliwości złożenia w Dziekanacie przez studentów po zakończeniu semestru karty okresowych osiągnięć w przypadku niewypełnienia przez nich ankiety. Jako przyczynę stosowania takich rozwiązań podano Zespołowi Oceniającemu problemy z niewielką zwrotnością ankiet, a tym samym z uzyskaniem miarodajnych wyników badania. Na Wydziale podejmowane są działania informacyjne mające na celu uświadomienie studentom roli, jaką pełnią w doskonaleniu procesu podnoszenia jakości kształcenia.

Wyniki ankiet wskazują, że kadra IBiOŚ oceniona została przez studentów wysoko, pozytywnie oceniają oni również dobór form prowadzenia zajęć i metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia. Świadomi są też zakładanych na poszczególnych przedmiotach szczegółowych efektów kształcenia, mają jednak trudności w oszacowaniu czasu pracy własnej (podawana przez studentów liczba godzin pracy własnej w każdym przypadku była niższa niż określono to w sylabusach).

Ankietyzacja opiekunów lat – 1. roku wykazała, że w większości przypadków opiekunowie wywiązywali się z obowiązku zapoznania studentów z aktualnymi przepisami i regulaminami, służyli studentom pomocą i byli dla nich dostępni, natomiast opiekunowie starszych lat w większości nie zapoznali ponownie studentów z dokumentami obowiązującymi w Uczelni, jednak w większości wykazywali zainteresowanie bieżącymi sprawami studentów, a także chętnie służyli im pomocą. Duży odsetek studentów jednak bardzo źle ocenił dostępność dla studentów opiekunów roku. Na posiedzeniu WKds.WSZJK, podczas którego omawiane były wyniki ankietyzacji wskazano, iż należy zwrócić szczególną uwagę udzielenie pomocy studentom w dostępie do kadry akademickiej, a także odpowiedni dobór opiekunów lat. Postanowiono również przygotować narzędzie kontrolne w postaci procedury służącej weryfikacji jakości pracy opiekunów oraz określić tryb postępowania w przypadku uzyskania przez nich słabej oceny.

Studenci kierunku „ochrona środowiska” wypełniają również (łącznie z pracodawcami) mającą charakter opisowy ankietę oceny praktyk, w wyniku której ogólnie praktyki zostały ocenione bardzo dobrze zarówno przez studentów, jak i pracodawców w zakresie przygotowania studentów do wykonywania zadań.

W ramach WSZJK w IBiOŚ stosowana jest procedura nadzoru jakości pracy administracji obejmująca ankietyzację dokonywaną raz w roku po zakończeniu letniej sesji egzaminacyjnej. Za realizację powyższej ankietyzacji odpowiada Pełnomocnik Rektora ds. HMS „Wirtualny Dziekanat”, natomiast wyniki ankietyzacji opracowuje Dyrekcja Instytutu. Wyniki te przekazywane są do Wydziałowej Komisji ds. WSZJK, a następnie do Uczelnianej Komisji Oceniającej oraz Komisji ds. Publikacji Informacji. Wyniki ankietyzacji są publikowane na stronie Uczelni. Ankieta dotyczy jakości obsługi studenta przez pracowników administracji, terminowości i kompetencji w załatwianiu spraw, sposobu komunikowania się ze studentami oraz szacunku, życzliwości i kultury osobistej kadry wspierającej proces kształcenia. Z informacji udostępnionych podczas wizytacji Zespołowi Oceniającemu wynika, że ocena przez studentów pracy administracji jest wysoka - średnia ocen to 4.80 (przy ocenie maksymalnej wynoszącej 5.0). Wyniki ankietyzacji prezentowane były na spotkaniu Przewodniczącej KWdsWSZJK z przedstawicielami Samorządu Studenckiego WM-P. Studenci mają udział w procesie ankietyzacji na jej każdym etapie – od budowania kwestionariusza do opracowywania wniosków i prowadzenia polityki informacyjnej, która jest ważnym elementem funkcjonowania Systemu. Posiadają też dostęp do procedur i narzędzi służących do badania jakości kształcenia na Wydziale.

W ramach WSZJK prowadzi się również hospitację zajęć dydaktycznych w oparciu o Uchwałę Senatu AP ze stycznia 2013 r. Hospitacje są systemowe lub interwencyjne i mają głównie charakter doradczy oraz służą doskonaleniu jakości kształcenia. Hospitacje systemowe prowadzone są wg terminarza hospitacji i obejmują zajęcia dydaktyczne prowadzone przez nauczycieli akademickich z tytułem magistra lub stopniem naukowym doktora co najmniej raz w pierwszym roku zatrudnienia, natomiast hospitacja interwencyjna dotyczy wszystkich nauczycieli akademickich, których ocena z działalności dydaktycznej dokonana przez studentów w procesie ankietyzacji jest niższa niż 3,49. Komisje do przeprowadzenia hospitacji powoływane są na mocy Zarządzenia Dziekana. Hospitujący jest zobowiązany do przedstawienia hospitowanemu protokołu z hospitacji wraz z wnioskami oraz zaleceniami, które służą poprawie jakości kształcenia. Uzyskanie przez hospitowanego nauczyciela akademickiego niezadowolających ocen jest punktem wyjścia do przeprowadzenia z nim przez Dziekana lub upoważnioną przez niego osobę rozmowy na temat podjęcia konkretnych działań

naprawczych. Z informacji uzyskanej podczas wizytacji wynika, że na kierunku „ochrona środowiska” osoby hospitowane ocenione zostały wysoko i tym samym nie było potrzeby przeprowadzania hospitacji interwencyjnych.

Zarówno wyniki ankietyzacji, jak i hospitacji stanowią jeden z elementów okresowej oceny pracowników, są także brane pod uwagę w polityce awansów, przedłużania zatrudnienia i obsadzie zajęć. Zasady okresowej oceny nauczycieli akademickich uwzględniającej dorobek naukowy, dydaktyczny oraz organizacyjny, zgodnie z wymaganiami art. 132 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, określa Statut Uczelni oraz *Regulamin oceny nauczycieli akademickich zatrudnionych w Akademii Pomorskiej w Słupsku*. Ocena przeprowadzana jest nie rzadziej niż raz na dwa lata lub w każdym czasie na wniosek Dziekana lub zainteresowanego swoją oceną nauczyciela akademickiego, a dokonuje jej Komisja Oceniająca powołana przez Dziekana, zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym. Studenci dotychczas bardzo wysoko oceniali kadrę wizytowanego kierunku.

6.1.7

Wyniki ankiet studenckich zawierających ocenę kadry prowadzącej i kadry wspierającej proces kształcenia poddawane są analizie i weryfikacji, a następnie uwzględniane są w działaniach projakościowych przez Uczelnię. Zestawienie i analiza wyników dokonywana jest w ciałach kolegialnych funkcjonujących w strukturze Systemu. Instytutowa Komisja ds. WSZJK na studiach I stopnia na kierunku „ochrona środowiska” opracowuje zestawienie wyników przeprowadzonej ankiety, które przekazuje do Wydziałowej Komisji ds. WSZJK, natomiast Wydziałowa Komisja, opracowująca zbiorcze podsumowanie wyników - do Uczelnianej Komisji Oceniającej. Komisja Uczelniana, dokonując analizy wszystkich zestawień, opracowuje zestawienie zbiorcze, które przekazywane jest Pełnomocnikowi Rektora ds. Jakości Kształcenia, a także Przewodniczącemu Komisji ds. Publikacji Informacji. Wyniki ankietyzacji prezentowane i omawiane są również na posiedzeniach Rady Wydziału.

Wnioski z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów (jak wspomniano wcześniej kadra kierunku „ochrona środowiska” oceniona została przez studentów wysoko) wykorzystywane są w okresowej ocenie nauczycieli akademickich, natomiast ocena opiekuna roku przeprowadzana jest raz w roku. W przypadku niskiej oceny dokonanej przez studentów zarządzana jest hospitacja interwencyjna w celu analizy i rozpoznaniu przyczyn stanu faktycznego oraz wprowadzenia działań naprawczych. Na kierunku „ochrona środowiska” takie sytuacje nie miały jednak miejsca, ponieważ nie pojawiły się oceny zajęć dydaktycznych kwalifikujące pracowników do hospitacji interwencyjnych. W przypadku nauczycieli, którzy otrzymali oceny najwyższe, Dyrektor Instytut może wystąpić z wnioskiem do Dziekana WM-P o nagrodę.

6.1.8

Jednym z elementów Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia jest ocena infrastruktury dydaktycznej, naukowej oraz wsparcie materialne studentów. W Uczelni w ramach WSZJK w bieżącym roku akademickim wprowadzono *Ankiętę oceniającą jakość kształcenia i warunki studiowania na poszczególnych kierunkach w Akademii Pomorskiej w Słupsku przez studentów pierwszych lat*, badającą poziom satysfakcji ze studiowania w pierwszych dwóch miesiącach nauki. Za pomocą tej ankiety studenci oceniają m.in. bazę dydaktyczną Uczelni (wyposażenie sal dydaktycznych, laboratoriów), ułożenie tygodniowego rozkładu zajęć, sprawność obsługi przez Dziekanat, funkcjonalność Wirtualnego Dziekanatu, czy warunki noclegowe w domach akademickich. Powyższą ankietę wprowadzono w bieżącym roku akademickim i na razie brak jest wyników przeprowadzonych badań. Zdaniem Zespołu Oceniającego pytania zawarte w omawianej ankiecie powinny być jednak dedykowane studentom późniejszych lat studiów lub/i absolwentom kierunku oraz kadrze akademickiej, jako bardziej zorientowanym w procesie kształcenia i realiach akademickich.

Z oglądu bazy dydaktycznej, a także z informacji uzyskanych podczas wizytacji wynika, że IBiOŚ dysponuje odpowiednią infrastrukturą dydaktyczną dostosowaną do wymagań koniecznych dla kształcenia na kierunku „ochrona środowiska”, a jej wyposażenie jest w miarę możliwości modernizowane tak, by zapewniało warunki służące osiąganiu zakładanych efektów kształcenia i wspierało rozwój zainteresowań zawodowych studentów. W Jednostce dokonywany jest przegląd poszczególnych laboratoriów i pracowni pod kątem uzupełnienia sprzętu, modernizacji, zmian programowych, a ich efektem jest doposażenie bazy w nowe środki dydaktyczne, zasoby informatyczne i biblioteczne. Studenci mają możliwość zgłaszania swoich potrzeb Władzom Jednostki

lub za pośrednictwem Samorządu Studenckiego. W Instytucie dostępny jest pokój samodzielnej pracy naukowej.

System wsparcia określony jest w uczelnianych przepisach wewnętrznych (przykładowo w Regulaminach: ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów, zasad podziału środków na działalność studencką, obowiązków Opiekuna Roku; obowiązków Opiekuna Praktyk; Zarządzeniu Rektora w sprawie ustalenia stawek wynagrodzenia dla asystentów studentów niepełnosprawnych). Procedurą częściowo obejmującą problem wsparcia studentów jest stosowany w Instytucie Biologii i Ochrony Środowiska nadzór nad jakością pracy administracji Jednostki pełniony przy wykorzystaniu corocznej ankietyzacji. Wyniki ankiet opracowywane są przez Dyрекcję BiOŚ i przekazywane do WKdsWSZJK. W ramach WSZJK nie określono jednak narzędzia umożliwiającego dokonywanie oceny środków wsparcia przez studentów.

6.1.9

Zasady gromadzenia, przetwarzania oraz publikowania danych dotyczących jakości kształcenia określone zostały w dokumencie pn. *Zarządzanie jakością kształcenia w Instytucie Biologii i Ochrony Środowiska Akademii Pomorskiej w Słupsku*. Opracowaniem zasad związanych z powyższymi działaniami, a także funkcjonowaniem mechanizmu umożliwiającego wykorzystywanie uzyskanych informacji zajmuje się Instytutowy Zespół ds.WSZJK. Opracowane narzędzia, zasady, procedury oraz sprawozdania i raporty stanowią integralną składową systemu zarządzania jakością w Jednostce. Dokumentacja w zakresie zapewnienia jakości kształcenia, w tym raporty i sprawozdania (m.in. z weryfikacji efektów kształcenia po zakończeniu zajęć z przedmiotu/ modułu) analizowana jest przez Instytutową Komisję ds. WSZJK, przekazywana Dyrekcji IBiOŚ, a następnie omawiana na posiedzeniu Rady Instytutu. Sprawozdania i dalsze opracowania przesyłane są do Wydziałowej Komisji ds. WSZJK. Do gromadzenia protokołów, sprawozdań, raportów z działalności IZds.WSZJK i zespołów działających w ramach IBiOŚ, a także przekazywania ich do końca każdego roku akademickiego zastępcy Dyrektora IBiOŚ zobowiązany jest Przewodniczący Instytutowej Komisji ds. WSZJK. W przypadku braku zastosowania przyjętych w Instytucie rozwiązań, tryb postępowania z dokumentacją w zakresie jej gromadzenia i przechowywania reguluje obowiązująca w Uczelni „Instrukcja kancelaryjna AP”.

6.1.10

Zasady publikowania informacji określają procedury ogólnouczelniane: *Procedura dotycząca publikowania informacji w uczelnianym serwisie internetowym* oraz *Procedura dotycząca publikacji informacji w systemie HMS*. Zgodnie z pierwszą z procedur za publikowanie na stronie internetowej Uczelni informacji dotyczących działań wszystkich Komisji wchodzących w skład Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia odpowiedzialna jest Komisja ds. Publikacji Informacji. Na stronie internetowej Uczelni widnieje zakładka ‘WSZJK’. W trakcie wizytacji ustalono, że działania związane z monitorowaniem, przeglądem i doskonaleniem systemu informacyjnego są prowadzone. Raz w roku dokonywana jest ocena funkcjonowania systemu informacyjnego. Druga z powyższych procedur określa m.in. dostęp do informacji o programie i procesie kształcenia na kierunkach prowadzonych w Uczelni, w tym kierunku „ochrona środowiska” oraz jego wynikach. W procedurach tych wskazane są m.in. osoby odpowiedzialne oraz terminy wprowadzania do systemu informacji ogólnouczelnianych, planów studiów, sylabusów.

Wszelkie wymagane informacje i dokumenty umieszczone są na stronie internetowej Uczelni, a dodatkowo w intranetowym systemie elektronicznym *Wirtualny Dziekanat*, w którym każdy student posiada własne konto. W systemie zamieszczone są m.in. moduły przedmiotów, protokoły zaliczeniowe i egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta oraz ankiety ewaluacyjne. Analizy monitorowania wykonania procedury wskazują, iż w systemie zamieszczane są dane, które usprawniają funkcjonowanie procesu kształcenia oraz umożliwiają swobodny i szybki dostęp do informacji studentom i pracownikom. Możliwa jest bezpośrednia korespondencja ze studentami, informowanie ich o ofertach, ankietach, nowościach i zmianach. Dzięki systemowi HMS *Wirtualny Dziekanat* możliwy jest dostęp do oferty dydaktycznej, planów studiów, modułów przedmiotów, dokumentów związanych z tokiem studiów m.in. protokołów zaliczeniowych i egzaminacyjnych, karty okresowych osiągnięć studenta, a także ankiet ewaluacyjnych.

Doskonalenie systemu informacyjnego określone zostało również jako cel szczegółowy działania WSZJK IBOŚ. Informacje związane z procesem kształcenia przedstawiane są członkom Rady Wydziału, zespołom ds. WSZJK i komisji wydziałowych, a także podczas spotkań z interesariuszami

wewnętrznymi i zewnętrznymi. Na stronie Instytutu Biologii i Ochrony Środowiska w zakładce Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia dostępne są m.in.: dokument dotyczący zarządzania jakością w Uczelni, efekty kształcenia dla kierunku „ochrona środowiska”, skład Instytutowej Komisji ds. WSZJK ochrona środowiska, procedury weryfikowania efektów kształcenia, formy i kryteria sprawdzania i oceniania efektów kształcenia oraz raporty z przeprowadzonej weryfikacji, a ponadto informacje na temat studenckich praktyk na wizytowanym kierunku studiów, w tym harmonogram oraz regulamin studenckiej praktyki zawodowej.

6.2

Systematyczna ocena skuteczności funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na ocenianym kierunku studiów dokonywana jest przez Instytutową Komisję ds. WSZJK w formie sprawozdania rocznego. Sprawozdanie to, w którym wskazuje się obszary i elementy procesu kształcenia wymagające doskonalenia oraz formułuje się wnioski dotyczące działań doskonalących, przekazywane jest Przewodniczącemu Wydziałowej Komisji ds. WSZJK, a następnie jest prezentowane i dyskutowane na posiedzeniu Rady Wydziału. Sprawozdanie obejmuje także ocenę skuteczności programu naprawczego podjętego w mijającym roku akademickim w ramach realizacji zaleceń sprzed roku, jeśli takie były. Ocenie podlega adekwatność i skuteczność narzędzi stosowanych w ramach WSZJK - m.in. wyniki ankiet studenckich, wnioski pohospitacyjne, sprawozdania ze spotkań Władz Wydziału ze studentami. Oceny służą formułowaniu wniosków dotyczących działań zmierzających do doskonalenia Systemu. Jako przykład działania doskonalącego WSZJK może posłużyć zalecenie opracowania procedury umożliwiającej wszczęcie postępowania w przypadku negatywnej oceny praktyk studenckich sformułowane w wyniku analizy oceny ankietowej praktyk za rok 2014/2015.

3. Uzasadnienie oceny

Działania WSZJK zmierzające do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na kierunku „ochrona środowiska” należy ocenić pozytywnie. Jednostka wprowadziła wiele rozwiązań formalnych mających na celu monitorowanie, ocenę i doskonalenie poszczególnych elementów procesu kształcenia. Przydatność przyjętych procedur i mechanizmów ich weryfikowania jest prawidłowa. W ramach działań systemowych wdrożono procesy i narzędzia, które umożliwiają nadzór nad realizacją procesu kształcenia. Stworzono podstawy monitorowania i okresowej oceny działania Systemu. Stosowane procedury, umożliwiające doskonalenie jakości kształcenia, obejmują wszystkie formy kształcenia i obszary ważne dla jego jakości. Wydział zapewnia interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym udział w procesie projektowania efektów kształcenia i dokonywania w nich zmian. Na Wydziale wykorzystywane są narzędzia oceny kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia - system ankietyzacji oraz hospitacje zajęć dydaktycznych. Weryfikacja form i metod stosowanych w realizacji efektów kształcenia osiąganych przez studentów odbywa się na każdym etapie kształcenia i na wszystkich rodzajach zajęć. System zapobiega plagiatom i wspomaga ich wykrywanie. Jednostka wykorzystuje opinie pracodawców oraz wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia. Wyniki tych badań służą doskonaleniu programu kształcenia.

4. Zalecenia

* Zaleca się wypracowanie rozwiązań systemowych mających wpływ na zwiększenie udziału studentów w procesie ankietyzacji, a tym samym w ocenie i doskonaleniu realizacji procesu kształcenia, przy jednoczesnym zachowaniu dobrowolności ankietyzacji.

* Wskazane byłoby, aby pytania zawarte w *Ankiecie oceniającej jakość kształcenia i warunki studiowania na poszczególnych kierunkach w Akademii Pomorskiej w Słupsku przez studentów pierwszych lat* (przekazywanej studentom w ciągu 2 m-cy od rozpoczęcia studiów), dotyczące m.in. oceny infrastruktury dydaktycznej oraz oferowanych form wsparcia studentów, kierowane były do późniejszych roczników studentów lub/i absolwentów kierunku, jako bardziej zorientowanych w procesie kształcenia i realiach akademickich.

* Zaleca się uzupełnienie WSZJK o narzędzia mające na celu ocenę środków wsparcia dla studentów wynikającą z wniosków zawartych w analizach działań Systemu.

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

Wydział Matematyczno-Przyrodniczy Akademii Pomorskiej w Słupsku opracował strategię rozwoju spójną ze strategią Uczelni i tworzącą właściwą wizję jego dalszego rozwoju naukowego i dydaktycznego. Koncepcja rozwoju kierunku „ochrona środowiska” jest koncepcją autorską o oryginalnym charakterze i uwzględnia specyfikę potrzeby lokalnego rynku pracy. Do mocnych stron Wydziału podkreślonych w analizie SWOT należy też dobry poziom kadry naukowo-dydaktycznej oraz bogata i stale doskonalona baza dydaktyczna, a także bardzo dobra współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Mocną stroną Jednostki słusznie podkreśloną w analizie SWOT jest też bardzo dobry kontakt nauczycieli akademickich ze studentami sprawiający, że studia w niektórych aspektach mogą mieć mocno zindywidualizowany charakter.

Dobre praktyki

1. stwarzanie możliwości aktywnego udziału studentów w badaniach naukowych – np. przy gromadzeniu zbiorów zielnikowych;
2. wprowadzenie zasady dającej możliwość realizowania prac dyplomowych według własnego, autorskiego pomysłu studenta;
3. działania na rzecz wzbogacania oferty dydaktycznej dokonywane w ścisłej współpracy z przedstawicielami otoczenia gospodarczego, a także z uwzględnieniem tendencji zmian w dziedzinach nauki, do których przypisane są efekty kształcenia;
4. opracowanie i wdrożenie Regulaminu Obowiązków Opiekuna Roku

Przewodniczący Zespołu Oceniającego PKA

Prof. dr hab. Michał Kozakiewicz